

WELKOM IN ONS LANDSCHAP

LANDSCHAPSVISIE GEMEENTE VEERE

WELKOM IN ONS LANDSCHAP

LANDSCHAPSVISIE
GEMEENTE VEERE

COLOFON

Oisterwijk, 8 mei 2009

Opgesteld door BTL Advies BV.
Parklaan 1
5061 JV Oisterwijk
Postbus 385
5060 AJ OISTERWIJK
t 013 52 99 555
f 013 52 99 550
e advies@btl.nl

Opdrachtgever Gemeente Veere

Projectnummer 228604

Status Landschapsvisie

INHOUD

	INHOUD	5
1	INLEIDING	7
	1.1 Aanleiding, doelstelling en status	7
	1.2 Gehanteerde werkwijze en organisatiestructuur	8
	1.3 Planopzet en leeswijzer	8
2	BESCHRIJVING PLANGEBIED	11
	2.1 Kustzone	12
	2.2 Veerse Meer	13
	2.3 Nieuwland	13
	2.4 Oudland	14
	2.5 Kleiplaatgronden	15
	2.6 Samenvattend	15
3	KANSEN EN BEPERKINGEN	17
	3.1 Betekenis	17
	3.2 Kansen	17
	3.3 Beperkingen	19
4	KERNKWALITEITEN	21
	4.1 Kernkwaliteiten van het Walcherse landschap	21
	4.2 Kernkwaliteiten gemeente Veere	21
5	VISIE	27
	5.1 Inleiding	27
	5.2 Landschapsvisie Veere	28
	5.3 Toelichting tabel	29
	visiekaart	31
	visietabel	33
6	FINANCIERING	
	6.1 Subsidies voor projecten Nationaal Landschap	45
	6.2 Overige subsidies	46
	6.3 Alternatieve financiering	47
7	COMMUNICATIE	49
	7.1 Informatiepunt	50
	7.2 communicatie gemeente Veere	50
8	LITERATUURLIJST	53
	BIJLAGE1	57
	BIJLAGE 2	69
	BIJLAGE 3	71
	BIJLAGE 4	75

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding, doelstelling en status

In de Nota Ruimte zijn Nationale Landschappen aangewezen, die 'internationaal zeldzaam of uniek en kenmerkend zijn voor Nederland'. Eén van die Nationale Landschappen is Zuidwest Zeeland. Dit Nationale Landschap bestaat uit drie delen, West Zeeuws-Vlaanderen, de Zak van Zuid-Beveland en Walcheren. De gehele gemeente Veere valt binnen de grenzen van het Nationaal Landschap, met uitzondering van Neeltje Jans. Deze landschapsvisie beperkt zich dan ook tot het gebied van de gemeente Veere dat binnen de contouren van het Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland, deelgebied Walcheren valt.

Voor het landschap van Walcheren is door zowel de rijksoverheid als de provincie een visie op hoofdlijnen vastgesteld. Bij de selectie van Walcheren als deelgebied van het Nationale Landschap Zuidwest Zeeland zijn kernkwaliteiten vastgesteld. Voor het gehele Nationale Landschap van Zuidwest Zeeland geldt de strijd tegen het water als een van de belangrijkste kenmerken van het landschap. Duinen, dijken, wielen, kreekrestanten en vliedbergen vertellen het verhaal van Luctor et Emergo. Op nationaal niveau zijn de kernkwaliteiten voor Walcheren samengevat als:

- ☐ Kleinschalige openheid
- ☐ Groen karakter
- ☐ Duinen, kreekruggen en kommen

(bron: www.nationalelandschappen.nl)

Deze visie voor het Nationale Landschap Zuidwest Zeeland en de kernkwaliteiten zijn op provinciaal niveau opgenomen in het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 en verder uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland. Hiermee is een brede en bruikbare basis gelegd voor een compacte landschapsvisie op gemeentelijk niveau. Het doel is een landschapsvisie die de realisatie van concrete plannen prikkelt, stimuleert en werkelijk invulling geeft aan het credo "behoud door ontwikkeling".

Een landschapsvisie is een strategisch document en geen normstellend document zoals een bestemmingsplan. De visie behandelt de belangrijke elementen van het landschap en geeft aan hoe hiermee dient te worden omgegaan. Het vormt een soort kwaliteitshandboek voor het landschap. De visie werkt inspirerend en stimulerend voor de realisatie van projecten in het Nationaal Landschap. De landschapsvisie bevat dan ook geen uitputtende verhandeling over wat waar wel of niet mag en welke activiteiten ergens wel of niet zijn toegestaan, dat zijn zaken die in het bestemmingsplan buitengebied staan. De

landschapsvisie is opgesteld binnen de bestaande kaders van het huidige gemeentelijke beleid. Het huidige bestemmingsplan buitengebied blijft dan ook gehandhaafd.

De nieuwe Wet ruimtelijke ordening bepaalt dat de gemeenteraad "...voor het gehele grondgebied een of meer structuurvisies vaststelt... De gemeenteraad kan ook voor aspecten van het ruimtelijk beleid een structuurvisie vaststellen... Een structuurvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkelingen van het ruimtelijk beleid." In de toekomst vereist de wetgever dat in de toekomst ieder bestemmingsplan kan worden teruggekoppeld naar een structuurvisie.

Deze landschapsvisie kan als onderdeel van, en input voor een overkoepelende structuurvisie dienen. Of deze landschapsvisie kan als aspect-structuurvisie worden vastgesteld en zo direct gekoppeld worden aan de diverse bestemmingsplannen. De keuze hiervoor ligt bij de gemeenteraad van Veere.

Naast een document dat de belangrijke waarden van het Veerse landschap beschrijft, is deze landschapsvisie een soort "kapstokdocument". De landschapsvisie dient als kapstok voor de aanvraag van subsidies voor ontwikkeling en behoud van de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap. Deze landschapsvisie vormt dus een belangrijk ondersteunend middel om middelen vrij te krijgen voor de versterking van de kwaliteiten van het landschap. Met inzet van deze middelen kunnen de projecten worden gerealiseerd die volgen uit deze landschapsvisie. Deze projecten kunnen te zijner tijd worden opgenomen in de betreffende bestemmingsplannen.

Aangezien het landschap niet op zichzelf staat maar duidelijke verbindingen heeft met de recreatie, landbouw en natuur kunnen deze sectoren eveneens profiteren van deze landschapsvisie. Door projecten te ontwikkelen die de kernkwaliteiten van het landschap versterken en die passen binnen deze landschapsvisie kunnen ook voor deze projecten subsidies worden gegenereerd op basis van de status van Veere als Nationaal Landschap.

Samenvattend is het doel van deze landschapsvisie voor de gemeente Veere tweeledig:

- De landschapsvisie geeft een kader om ruimtelijke ontwikkelingen te sturen en in te zetten voor kwaliteitsverbetering van het landschap in het algemeen en de verbetering van kernkwaliteiten in het bijzonder.
- De landschapsvisie dient als kapstokdocument om projecten te genereren, te stimuleren en om de financiering van projecten te realiseren.

1.2 Gehanteerde werkwijze en organisatiestructuur

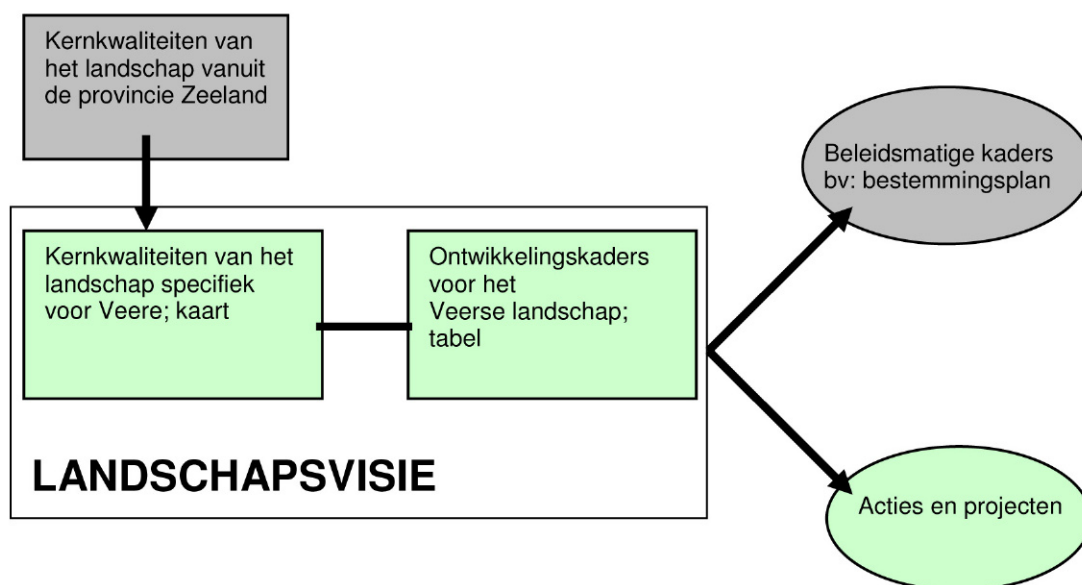
De landschapsvisie voor de gemeente Veere is opgesteld in samenwerking met verschillende projectgroepen. Afstemming met de betrokken ambtenaren heeft plaatsgevonden in de werkgroep. Hierbij ligt de nadruk op inhoud, begeleiding en communicatie. Afstemming en sturing op bestuurlijk niveau vond plaats in de stuurgroep. Hierin zijn de voortgang van het project, de inhoudelijke keuzes, afwegingen en strategie besproken. Afstemmingen met betrokkenen heeft plaatsgevonden middels overleg met de “streekhouders”. De streekhouders zijn de vertegenwoordigers van partijen en organisaties betrokken bij het Veerse landschap. Een lijst van de betrokken streekhouders staat in bijlage 2.

1.3 Planopzet en leeswijzer

Planopzet

De visie is opgesteld om invulling te geven aan de aanwijzing van Veere als onderdeel van het Nationaal landschap Zuidwest Zeeland, deelgebied Walcheren. Basis voor de aanwijzing vormen de kernkwaliteiten van het landschap. Deze dienen dan ook als basis voor de landschapsvisie.

In een schema ziet dat er als volgt uit:

Door de kernkwaliteiten als basis voor de visie te gebruiken, wordt een compacte landschapsvisie gerealiseerd die aansluit bij het huidige provinciale beleid. De kernkwaliteiten vertegenwoordigen de bijzondere waarden van het Veerse landschap, deze kwaliteiten moeten worden beschermd, ontwikkeld en versterkt en daarom is het vanzelfsprekend dat de visie op de kernkwaliteiten is gebaseerd.

Naast de kernkwaliteiten zijn ook de huidige situatie en het gebruik van het plangebied van belang bij het opstellen van de landschapsvisie. Daarvoor is een analyse uitgevoerd. Deze analyse bestaat uit een gebiedsbezoek, literatuurstudie en een beleidsonderzoek. Uit het gebiedsbezoek en de literatuurstudie komen de waarden en beleving van het landschap naar voren. De beleidsanalyse geeft een overzicht van welke doelen rijk, provincie en gemeente nastreven, zodat de visie niet strijdig is met deze ontwikkelingen en bijvoorkeur bij de beoogde ontwikkelingen aansluit.

Leeswijzer

Na dit eerste hoofdstuk 'Inleiding' volgt hoofdstuk 2 met een compacte beschrijving van het plangebied: de gemeente Veere. Het plangebied bestaat uit 5 verschillende landschappelijke eenheden. Per deelgebied worden kort de bevindingen uit de analyse toegelicht. De volledige analyse is opgenomen in bijlage 1.

In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de betekenis van de status van Nationaal Landschap voor de gemeente Veere en welke kansen en beperkingen deze status met zich meebrengt.

In hoofdstuk 4 staan de kernkwaliteiten van het landschap in de gemeente Veere centraal. De provincie Zeeland heeft de kernkwaliteiten globaal beschreven. Om de visie te kunnen specificeren zijn de kernkwaliteiten specifiek voor de gemeente Veere weergegeven, in tekst en beeld.

Daarna volgt in hoofdstuk 5 de Landschapsvisie. Als basis voor deze visie gelden de kernkwaliteiten. De kernkwaliteiten zijn gevisualiseerd op de visiekaart. Daarnaast staan de kernkwaliteiten met een korte beschrijving in de tabel met de ontwikkelingskaders. Deze tabel koppelt de kernkwaliteiten aan gewenste en ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen. Samen vormen de kaart en de tabel de landschapsvisie voor de gemeente Veere.

Hoofdstuk 6 bevat de financiële kaders en de globale subsidiemogelijkheden met betrekking tot de uitvoering van de landschapsvisie. Hoofdstuk 7 bevat enkele handreikingen met betrekking tot het communicatietraject gerelateerd aan deze landschapsvisie. Hoofdstuk 8 bevat de literatuurverwijzing.

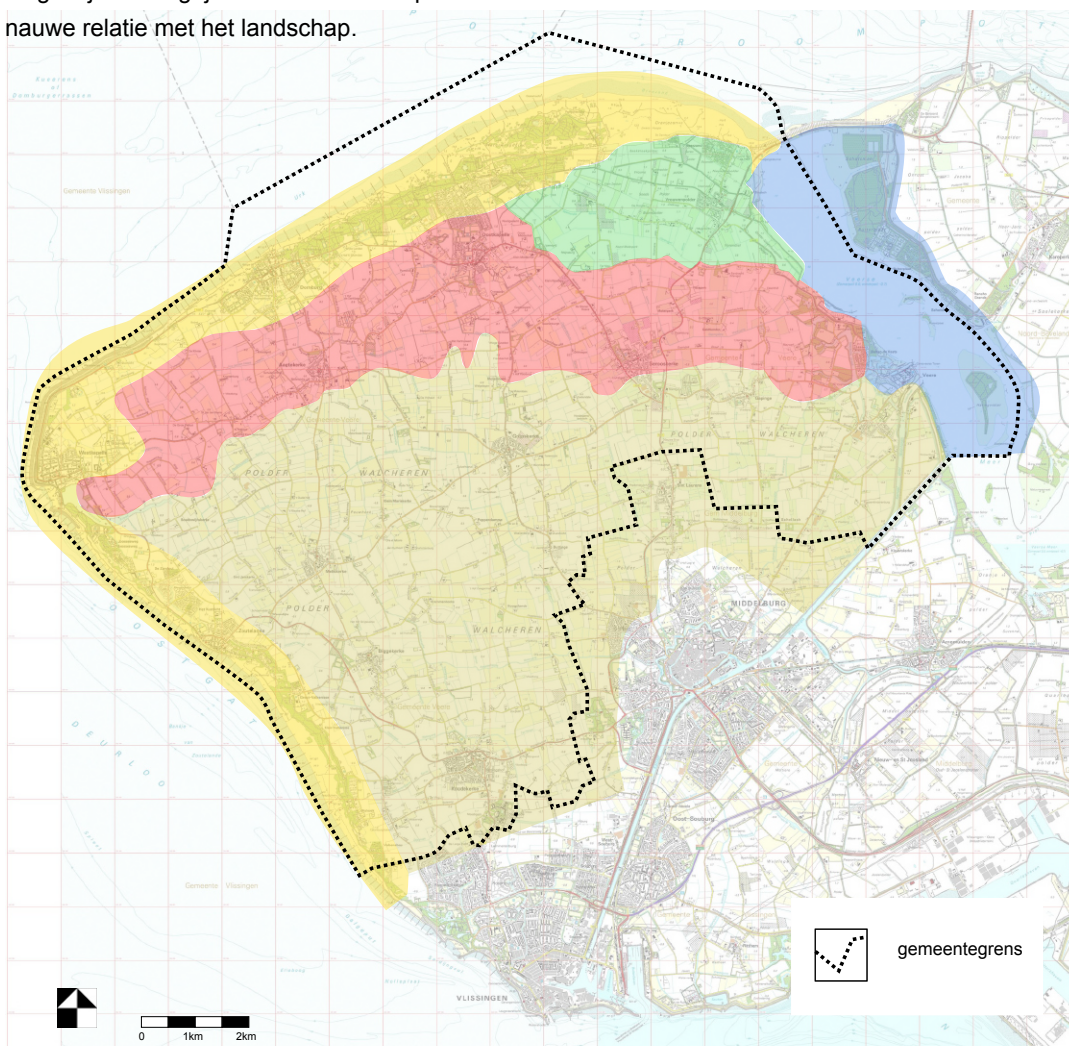
Bijlage 1 bevat een beknopte analyse van het huidige beleid, het gebruik en de huidige ruimtelijke ontwikkelingen.

Bijlage 4 bevat een korte toelichting op de tien projecten en de losse projectbladen.

2 BESCHRIJVING PLANGEBIED

De gemeente Veere ligt op het schiereiland Walcheren in de provincie Zeeland. Het grondgebied van de gemeente bevat het grootste gedeelte van Walcheren, uitgezonderd Vlissingen en Middelburg. De gemeente omvat 13 woonkernen. Zoals bij de meeste gebieden in Zeeland is de verbondenheid met de zee groot. Dit geldt ook voor het landschap. Het water en de wind hebben een grote rol gespeeld in het ontstaan van het huidige Veerse landschap. Ook in recentere tijden heeft de zee nog een grote invloed gehad op het landschap met de inundatie van 1944 en de daaropvolgende ruilverkaveling. Toch zijn overal in het Veerse landschap nog bijzondere elementen te vinden. Veel van deze bijzondere elementen zijn relictten van een “strijdbaar” landschap en verwijzen naar de strijd tegen het water en de strijd van mensen onderling. Dit “strijdbaar” landschap vormt een terugkerend thema in het Veerse landschap.

Tegelijkertijd is het Veerse landschap ook van oudsher een productielandschap. Landbouw en recreatie zijn in Veere al lange tijd belangrijke economische spelers en hebben een nauwe relatie met het landschap.

DEELGEBIEDEN

- Kustzone
- Oudland
- Veerse meer
- Nieuwland
- Kleiplaatgronden

In het landschap van Veere zijn verschillende deelgebieden te onderscheiden. Ieder deelgebied heeft specifieke eigenschappen met betrekking tot de bodem en de manier waarop de bodem is ontstaan. In eerste instantie is een onderscheid aan te brengen in het type bodemmateriaal: zeeklei en kustduinen. De duinen vormen een belangrijk onderdeel van het deelgebied kustzone.

Het zeekleigebied van Veere is onder te verdelen naar (voormalige) buitendijkse en binnendijkse gronden. De voormalige zeearm van het Veerse Meer valt onder de buitendijkse gronden en vormt een tweede deelgebied.

De binnendijkse gronden van Veere zijn op basis van de ontstaansprocessen en de bodemkundige structuur onder te verdelen in het nieuwanland, het oudland en de kleiplaatgronden. Door de kenmerkende verschillen in bodem en ontstaansgeschiedenis vormen deze drie binnendijkse zeekleigronden ieder een deelgebied van het landschap van de gemeente Veere. In totaal kent de gemeente Veere dus vijf landschappelijke deelgebieden:

- ☐ Kustzone,
- ☐ Veerse Meer,
- ☐ Nieuwanland,
- ☐ Oudland,
- ☐ Kleiplaatgronden.

Hierna volgt een korte omschrijving per deelgebied. In Bijlage 1 is de gehele analyse in relatie tot deze landschapsvisie opgenomen.

2.1 Kustzone

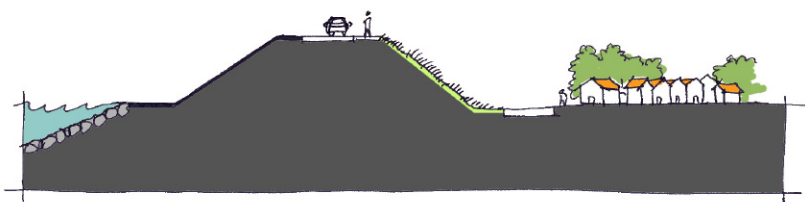
De kustzone omvat de gehele Noordzeekust binnen de gemeentegrenzen van Veere. Kenmerkend voor dit deelgebied zijn de duinen, dijken, het strand en de zee. Een belangrijk deel van de kustzone bestaat uit natuurgebieden, vooral bosgebieden, zoals De Manteling bij Domburg en Oostkapelle en de bossen bij Zoutelande. In de kustzone ligt een aantal kust- en badplaatsen met ieder een eigen karakter. Domburg is bijvoorbeeld een typische badplaats met de allure van weleer, Zoutelande is een toeristisch dorp tussen de hoge duinen en Westkapelle is een echt dijkdorp met huizen aan de hoge zeedijk.

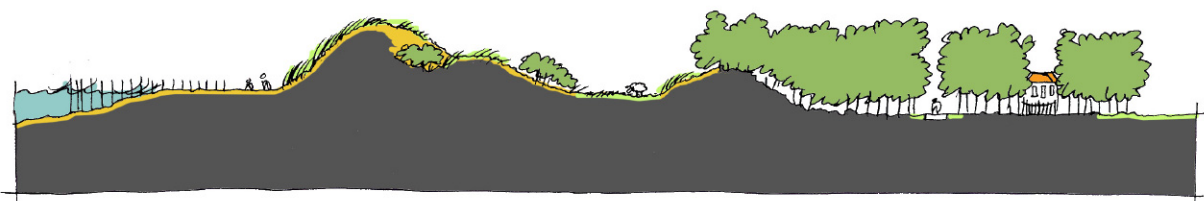
De kustzone heeft een belangrijke recreatieve functie, herbergt waardevolle natuurwaarden en vormt de kustverdediging voor een belangrijk deel van Walcheren. Het project Zwakke Schakels, de ontwikkeling van Houtenburg en de verbetering van de kustverdediging (nu en in de toekomst) vormt een terugkerende ingrijpende ruimtelijke ontwikkeling in dit deelgebied.

hoge smalle duinen bij Zoutelande

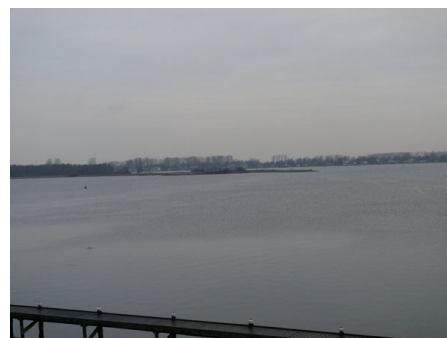
dijk bij Westkapelle

brede duinen aan noordzijde

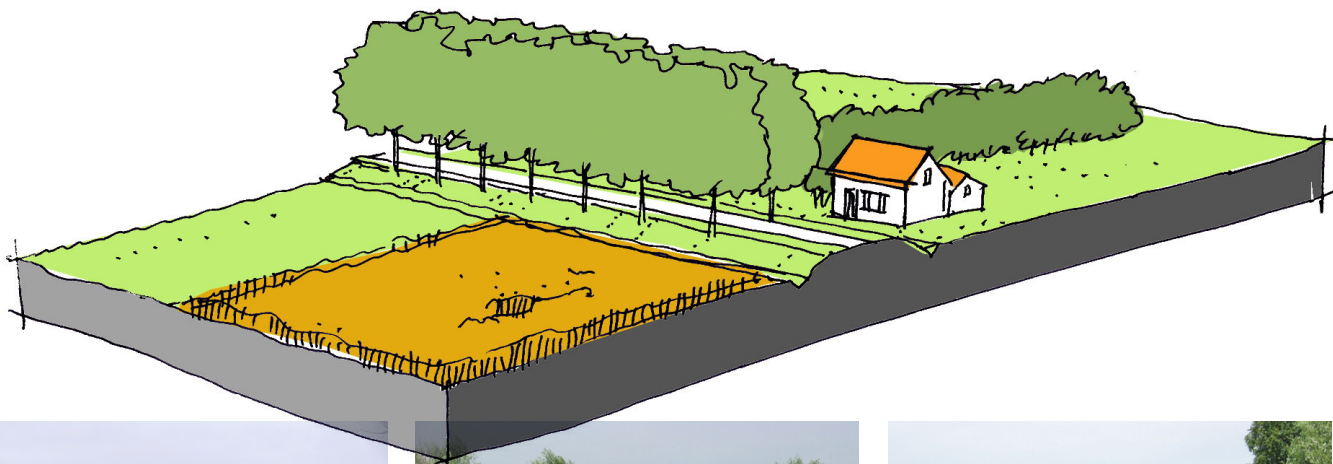
2.2 Veerse Meer

Met de afsluiting van het Veerse Gat als onderdeel van de Deltawerken is in 1961 het Veerse meer ontstaan. Het meer heeft een sterk recreatief en ecologisch karakter. Op het meer worden veel watersporten beoefend. Het Veerse meer is ecologisch waardevol, het is internationaal beschermd als Natura 2000 gebied en vogelrichtlijngebied. De vestingstad Veere is een beschermd stadsgezicht en drukt een historische stempel op het gebied.

2.3 Nieuwland

Een klein deel van de gemeente bestaat uit jonge polders, ontstaan door aan- en opwas. Dit wordt het nieuwland genoemd. Het gebied is doorsneden met oude dijken en een rationeel patroon van wegen en kavelgrenzen. Veel van deze wegen en perceelsgrenzen markeren de loop van verdwenen dijken. Kenmerkend is het uitgesproken agrarische karakter van dit gebied. Hier liggen de beste landbouwgronden van de gemeente Veere. Weilanden en boomgaarden doorsneden door beplante dijken bepalen hier het beeld.

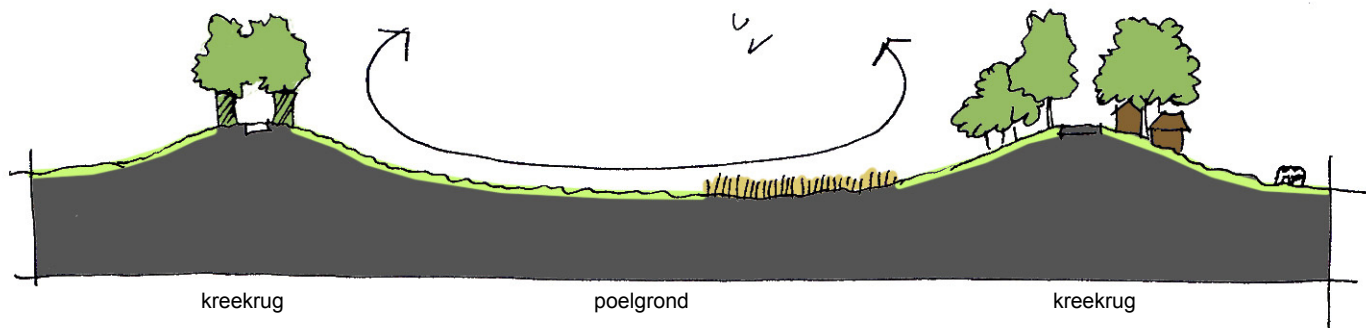
2.4 Oudland

Dit deelgebied beslaat het grootste deel van de gemeente. Het karakter van oudland wordt bepaald door de afwisseling van kreekruigen en poelgronden. Over het algemeen liggen de kreekruigen hoger en hebben een meer besloten karakter dan de poelgronden. De poelgronden liggen lager en hebben een open karakter. In het verleden was dit contrast tussen poelgronden en kreekruigen minder duidelijk; op de kreekruigen vond meer akkerbouw plaats waardoor lokaal juist een open karakter overheerste. De poelgronden hadden vroeger juist een meer besloten karakter door het grotere aantal hagen tussen de verschillende weidepercelen.

De kreekruigen vormen de ontwikkelingsbasis van dit gebied. Op de kreekruigen liggen van oudsher de kernen, de wegen met de typische wegbepanting (Zeeuwse haag) en de verspreide boerderijen met de bijbehorende erfplanting. De poelgronden liggen vaak lager en hebben meestal een meer open karakter. De poelgronden worden doorsneden door de sprinkken, een regelmatig stelsel van gegraven watergangen. Voorheen waren deze gronden veel natter, maar met het verbeteren van de ontwatering zijn de gronden geschikt voor meer landbouwtoepassingen dan alleen weidegrond. De poelgronden hebben een duidelijk agrarisch karakter. Ook de kreekruigen zijn voor de landbouw van groot belang, hierop bevinden zich de betere landbouwgronden.

Naast de overwegend agrarische functie van het oudland kent het landschap ook bijzondere natuurwaarden zeker in de lagere delen. Zoals St. Laurensweihoek en de omgeving van de Veerse weg. De recreatie in het oudland bestaat uit dagtoerisme (fietsen, wandelen) en kleinschalige verblijfsrecreatie (kamperen bij de boer).

Het Kanaal door Walcheren vormt ook nu nog de waterwegverbinding tussen Veere, Middelburg en Vlissingen. Samen met de aanleg van de spoorlijn naar Vlissingen en Middelburg behoorde de aanleg van dit kanaal tot een van de grote infrastructurele projecten uit de 19e eeuw. De aanleg en de inpassing van de N57 is een actuele infrastructurele ingreep en vormt een ingrijpende ruimtelijke ontwikkeling in dit deelgebied en voor Veere als geheel.

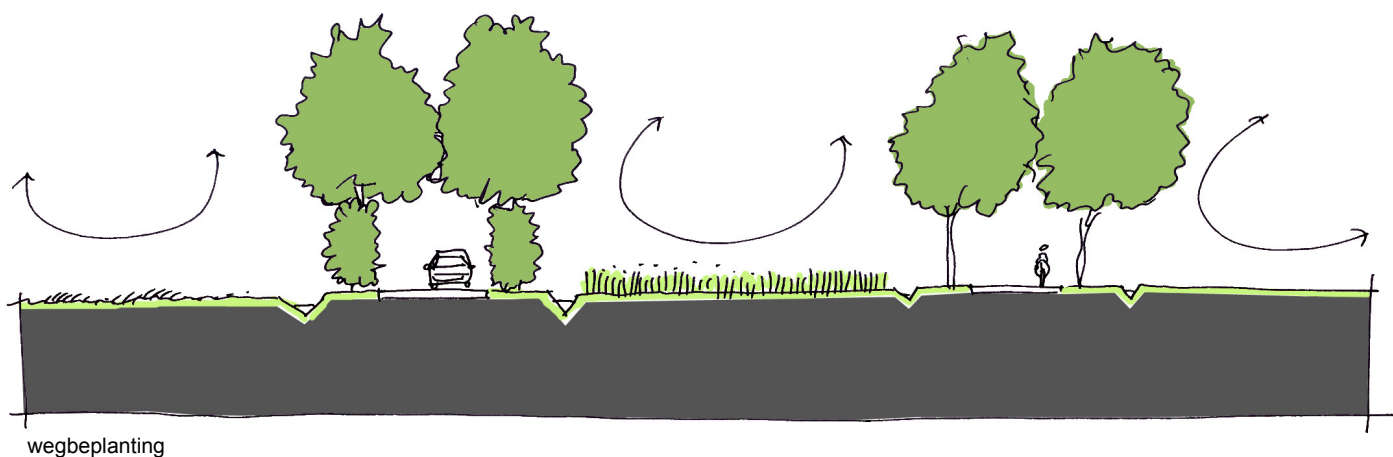

bovenstaande afbeelding is een gedramatiseerde weergave van de werkelijkheid"

2.5 Kleiplaatgronden

De kleiplaatgronden vormen de overgang tussen het oudland en de kustzone. Dit gebied bestaat uit kleiplaatgronden gelegen op de oude strandwallen. Op een paar plaatsen worden de plaatgronden doorsneden door kreekruigen. De verkavelingstructuur is meer verfijnd dan in het oudland. Door de grotere hoeveelheid beplanting langs de wegen en de perceelgrenzen maakt het gebied een meer besloten indruk. Net als oudland is dit gebied van belang voor de landbouw en voor de recreatie.

2.6 Samenvattend

Het landschap van Veere is een bijzonder geheel waar het verleden en het heden samenkomen. Een landschap waar het gehele ontstaansproces van de Zeeuwse delta terug te vinden is. Achtereenvolgens vindt men hier strand, duinen, mantelingen, polders, strandwallen, kreekruigen en poelgronden. Een landschap waarin een kleinschalig karakter gecombineerd wordt met markante openheid. Een landschap met een duidelijk agrarisch karakter en een aantrekkelijk landschap voor recreatie. In dit landschap ervaar je nog de duisternis van de nacht, de ruimte, de wind en de zee, samen met het verleden. Een bijzonder landschap, de titel Nationaal Landschap waardig.

3 KANSEN EN BEPERKINGEN

3.1 Betekenis

Walcheren en daarmee het overgrote deel van het grondgebied van de gemeente Veere (uitgezonderd Neeltje Jans) is aangemerkt als onderdeel van het Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland.

Maar wat betekent de status van 'Nationaal Landschap' nu concreet voor de gemeente Veere en haar ontwikkelingsmogelijkheden?

De status "Nationaal Landschap" houdt in dat het landschap van Walcheren en de gemeente Veere een bijzonder landschap is, waar het Rijk en de provincie Zeeland extra aandacht aan geven en extra financiële middelen voor vrijmaken. Het doel hierbij is de kernkwaliteiten van het Nationale Landschap te behouden en versterken, en de gebieden nog aantrekkelijker te maken voor recreatie. Voor het Rijk fungeren de Nationale Landschappen als de visitekaartjes van het Nederlandse platteland.

De status van Nationaal Landschap betekent niet dat de gemeente Veere 'op slot gaat' wat betreft ontwikkelingen in wonen, werken, landbouw, recreatie en economie. Met inachtneming, versterking en ontwikkeling van de kernkwaliteiten van het landschap, zijn ontwikkelingen op deze gebieden nog steeds mogelijk. Voor eventuele ontwikkelingen binnen een Nationaal Landschap geldt het "ja, mits" principe. Ontwikkelingen kunnen alleen als behoud of versterking van de kernkwaliteiten gewaarborgd is. Deze formulering "behoud of versterking van kernkwaliteiten" laat ruimte voor discussie en interpretatie. Is een ontwikkeling toegestaan als de kernkwaliteiten niet worden aangetast (alleen behoud), of moet er duidelijk sprake zijn van versterking van de kernkwaliteiten? Deze interpretatieruimte wordt de verschillende betrokken overheden bewust geboden. Welke ontwikkelingen wel en welke niet zijn toegestaan op een specifieke locatie is altijd afhankelijk van de lokale situatie. Binnen de kaders van de Nota Ruimte en het provinciale streekplan geldt voor de gemeente Veere dat maatwerk het uitgangspunt vormt voor eventuele ontwikkelingen. Behoud of versterking van de kernkwaliteiten staat voorop, de mate waarin en de manier waarop zijn vrij. De provincie Zeeland toetst bij ontwikkelingen en plannen of de kernkwaliteiten voldoende gewaarborgd zijn. Ontwikkelingen die kernkwaliteiten versterken kunnen in het kader van het Nationaal Landschap in aanmerking komen voor financiële ondersteuning.

Bij de Nationale Landschappen ligt het accent ook op behoud en ontwikkeling van reliëf (bijvoorbeeld beekdalen of terpen), grondgebruik (agrarisch, recreatief) en bebouwing (zoals dorpsgezichten en forten). In de Nationale Landschappen wordt gewoon gewerkt, gewoon en gerecreëerd. Om de leefbaarheid te behouden, wordt juist geïnvesteerd in sociaal-economische ontwikkelingen waarbij de bijzondere kwaliteiten (de kernkwaliteiten) van het gebied worden behouden of versterkt.

(bron: www.nationalelandschappen.nl)

3.2 Kansen

De status van Nationaal Landschap biedt de gemeente Veere veel kansen om initiatieven voor en in het landschap te realiseren. Kansen vanuit het overkoepelend beleid en kansen voor de verschillende sectoren die gebruik maken van het landschap. De kansen vanuit het overkoepelende beleid komen vooral neer op extra aandacht en extra budget voor initiatieven die de kernkwaliteiten versterken.

Kansen vanuit het Rijk

- ☐ Extra financiële middelen voor behoud en versterken van kernkwaliteiten, vanuit het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG)
- ☐ Aanhaken bij de innovatieregeling Mooi Nederland, Nota Ruimte en Meerjarenprogramma Vitaal Platteland

Kansen vanuit de provincie Zeeland

De provincie stelt het financieringskader op voor de uitvoering van het beleid voor het Nationaal Landschap. Daarnaast heeft de provincie vijf uitvoeringsprogramma's gedefinieerd, die als kapstok fungeren voor de projecten die vanuit de Nationale Landschappen worden aangedragen.

In het Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland wordt een overzicht gegeven van de definitieve doelstellingen en de financiering per programmaonderdeel.

Het Rijk financiert in principe 50% van de kosten voor planvorming, verwerving en inrichting vanuit de ILG gelden. De overige 50% wordt gezamenlijk gefinancierd door provincie, waterschap, gemeente, stichtingen en particulieren. Daarnaast kan de provincie datzelfde project voor maximaal nog eens 25% extra subsidiëren uit andere subsidies. Projecten ten behoeve van versterking van de kernkwaliteiten van het Nationale Landschap hebben daarbij een streepje voor. Projecten vanuit Nationale Landschappen komen ook in aanmerking voor POP2

subsidies. Projecten in een Nationaal Landschap worden in tegenstelling tot andere projecten niet door DLG beoordeeld, maar door de regionale adviesgroep. De status van Nationaal Landschap stelt de gemeente Veere in staat om initiatieven die de kernkwaliteiten versterken voor een deel te financieren uit nationale en provinciale subsidies.

Het regionaal bestuurlijk overleg beoordeelt in ieder deelgebied van het Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland de subsidieaanvragen. Zij brengt advies uit aan Gedeputeerde Staten over het toekennen van subsidies aan projecten en initiatieven.

Een voorbeeld van een project dat met behulp van provinciale subsidies gerealiseerd wordt, is de Domburgse Watergang, waarvoor de provincie Zeeland 230.000 euro en het Waterschap Zeeuwse Eilanden 1 miljoen euro subsidie beschikbaar heeft gesteld.

Voor de sectoren landbouw, recreatie, ecologie en economie

Voor de verschillende sectoren biedt de status van Nationaal Landschap de volgende kansen in algemene zin:

- Geld voor het realiseren van projecten ter versterking van kernkwaliteiten (maximaal 50% van de kosten vanuit het Rijk, de overige 50% door provincie, waterschap, gemeente, stichtingen of particulieren en bedrijven).
- Media-aandacht en gelegenheid tot promotie van de streek heeft een gunstig effect op het algemene economische klimaat. Een streek die mensen aanspreekt met een waardevol landschap trekt niet alleen meer recreanten, die streek is ook interessanter voor mensen en bedrijven om zich er te vestigen. Uitstraling en streekpromotie spelen hierbij een belangrijke rol. Vergelijk het maar met het imago van de grachtengordel van Amsterdam. Hoewel de grachtengordel ook onaantrekkelijke kanten heeft (parkeerproblemen, drukke binnenstad) blijft het een aantrekkelijke locatie om te wonen en te werken en is het onroerend goed hier meer waard. Dit heeft alles te maken met imago. Veere als onderdeel van het Nationaal Landschap biedt de mogelijkheid de streek extra te promoten.

De aanwijzing als Nationaal Landschap biedt ook kansen voor de landbouw.

- De agrarische functie is een essentieel onderdeel van het Veerse landschap. Mede door het agrarische karakter is het gebied aangewezen als Nationaal Landschap. De status van Nationaal Landschap biedt kansen voor de agrarische sector. In de eerste plaats doordat het agrarische karakter nadrukkelijk behouden moet blijven.
- De status van Nationaal Landschap biedt ook mogelijkheden voor bedrijfsverbetering in combinatie met versterken van kernkwaliteiten. Bijvoorbeeld uitbreiding van een agrarisch bedrijf met behoud van het kleinschalige landschap.
- Diverse programmapunten uit de landbouwnota "Landbouw en landschap in harmonie" zijn goed te verenigen met het streven "behoud door ontwikkeling" dat centraal staat binnen het Nationale Landschap, bijvoorbeeld:
 - o stimuleren van plattelandstoerisme en verbrede landbouw,
 - o bevorderen groen-blauwe diensten, bijvoorbeeld waterberging
 - o bevorderen toegankelijkheid van het agrarisch gebied als geheel voor recreanten
 - o behoud van het karakteristieke kleinschalige landschap

Op al deze punten kunnen ontwikkelingen in de landbouw samen optrekken met het verbeteren van kernkwaliteiten van het landschap.

- In andere regio's vormt de status van Nationaal Landschap aanleiding voor herstructurering van de landbouw op vrijwillige basis (in de vorm van kavelruil of bedrijfsomvorming).

Ook voor de recreatie zijn er kansen:

- Uitzicht op een aantrekkelijker landschap waarin meer ruimte is voor recreatie.
- Gelegenheid tot extra promotie van de streek.
- Initiatieven die een stimulans voor de recreatie combineren met verbetering van kernkwaliteiten, kunnen rekenen op (gedeeltelijke) subsidie.
- Landschappelijke inpassing van bestaande verblijfsrecreatie kan met subsidie worden gerealiseerd terwijl een aantrekkelijke omgeving meer recreanten trekt.

Kansen voor de natuur:

- Het versterken van landschappelijke structuren vergroot de natuurwaarden van het landschap, denk hierbij aan de beplanting langs wegen en perceelgrenzen of ecologisch waardevolle watergangen.
- De ontwikkeling van nieuwe landgoederen dient samen te gaan met een vergroting van de natuurwaarden van het landschap. Deze ontwikkelingen blijven beperkt tot de zones zoals aangegeven in het bestemmingsplan buitengebied.

Kansen met betrekking tot ruimtelijke ontwikkeling:

- De gemeente heeft in haar bestemmingsplan buitengebied een voorkeurszone aangegeven voor de ontwikkeling van nieuwe landgoederen. Deze landschapsvisie en de aangegeven kernkwaliteiten geven de mogelijkheid om eventuele nieuwe landgoederen beter in te passen in het landschap. De landschapsvisie vormt een verdere verfijning van het bestaande beleid op nieuwe landgoederen, maar wijst geen nieuwe gebieden aan.
- Met deze landschapsvisie kunnen uitspraken over de inpassing van bebouwing op de kreekruggen en het openhouden van de poelgronden stevig in het beleid worden verankerd.

3.3 Beperkingen

Ontwikkelingen die de kernkwaliteiten van het landschap bedreigen, of schade toebrengen aan deze kernkwaliteiten zijn niet toegestaan in een Nationaal Landschap.

In het Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland zijn de beperkingen voor een Nationaal Landschap iets specifieker omschreven:

“Ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk, mits de kernkwaliteiten worden behouden of versterkt. De kernkwaliteiten staan dus centraal. In de Nota Ruimte wordt een aantal ontwikkelingen genoemd die per definitie niet thuis horen in een Nationaal Landschap. Dit zijn bijvoorbeeld nieuwe en grootschalige verstedelijking, bedrijventerreinen, glastuinbouwlocaties en infrastructuur. Deze ontwikkelingen tasten de kernkwaliteiten te veel aan. Wat precies 'grootschalige ontwikkelingen' zijn moet per geval worden beoordeeld.”

De provincie Zeeland vindt, net als het Rijk, het belangrijk dat de Nationale Landschappen “zich sociaal-economisch kunnen ontwikkelen, terwijl de bijzondere kwaliteiten in de gebieden worden behouden of juist worden versterkt.” De Nationale Landschappen zijn nadrukkelijk geen openluchtmusea. Zo moeten uitbreidingen van bedrijven mogelijk blijven, al zal het gebouw wel moeten passen in de omgeving. “Dit vergt kennis van de omgeving, creativiteit en soms een iets grotere investering. Ook woningbouw blijft mogelijk, maar wel in beperkte mate.” Grote nieuwe woonwijken passen niet in een Nationaal Landschap, maar kleinschalige uitbreidingen die qua sfeer en schaal passen bij karakteristieke woonkernen, juist wel. Deze uitgangspunten staan al verankerd in het huidige provinciale beleid. (bron: provinciezeeland.nl)

Voor de Nationale Landschappen geldt een “migratiesaldo 0”. De provincie Zeeland heeft in overleg met VROM in het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 al aangegeven hoe men met “migratiesaldo 0” wordt omgegaan. Op dit gebied gaat de het provinciale omgevingsplan boven de Nota Ruimte.

De provincie Zeeland toetst of een ontwikkeling een kernkwaliteit aantast of niet. Bij ontwikkelingen dient de gemeente Veere aan te tonen dat de beoogde ontwikkeling geen kernkwaliteiten aantast. Daarbij kan deze landschapsvisie een belangrijke rol spelen. De gemeente geeft in deze visie aan hoe mogelijke ontwikkelingen en kernkwaliteiten van het landschap op elkaar worden afgestemd. Hoewel de provincie Zeeland bij het opstellen van deze landschapsvisie betrokken is, geeft dat uiteraard geen garantie voor de uitkomst van een dergelijke toetsing. Een concreet voorbeeld van een ruimtelijke en economische ontwikkeling die geen plek heeft in een Nationaal Landschap is de ontwikkeling van een windmolenpark.

De kernkwaliteiten zijn bepalend voor de kwaliteit van het Veerse landschap en spelen daarom een cruciale rol in de visie. De kernkwaliteiten zijn leidend in de afweging of een bepaalde ontwikkeling thuis hoort in een Nationaal Landschap. Voor de ontwikkelingsmogelijkheden van de verschillende sectoren landbouw, recreatie, ecologie en economie geldt dus maar een algemene beperking: De ontwikkelingen mogen geen aantasting van de kernkwaliteiten tot gevolg hebben.

De status van Zuidwest Zeeland als een van twintig Nationale Landschappen in Nederland is reeds verankerd in het huidige nationale en provinciale beleid. Deze status brengt dus op dit niveau geen nieuwe beperkingen met zich mee. Nieuw in deze visie is vooral de doorvertaling van dit nationaal en provinciaal beleid naar deze landschapsvisie op gemeentelijk niveau.

De status van Nationaal Landschap levert voor de gemeente Veere meer kansen dan beperkingen op. Niet alleen omdat provincie en Rijk geld beschikbaar stellen voor het behoud en de versterking van de kernkwaliteiten van het landschap. Maar vooral ook omdat de beperkingen die voor een Nationaal Landschap gelden met name betrekking hebben op ontwikkelingen die de gemeente Veere zelf al in haar bestemmingsplan als ongewenst bestempeld heeft, zoals windmolenparken, grootschalige bedrijventerreinen en grootschalige glastuinbouw.

4 KERNKWALITEITEN

Ieder landschap is door een samenspel van verschillende factoren ontstaan, zoals bodem, water, wind, flora en fauna en niet te vergeten de mens. Voor het Veerse landschap is de invloed van de zee, net als voor de rest van Zeeland, zeer belangrijk geweest. Onder invloed van water en wind is de basis van het landschap gevormd. De opbouw van het gebied is vooral bepaald door het van oudsher dalen en stijgen van de zeespiegel en de daarmee samenhangende overstromingen. Typerende geomorfologische en bodemkundige eigenschappen (duinzand-, kreekrug-, poelgronden en oude kleiplaatgronden e.d.) vormen en vormen nog steeds de basis voor de inrichting van dit unieke landschap.

Voor het landschap van Veere is de menselijke component ook sterk bepalend geweest. Het huidige cultuurlandschap is het resultaat van een continue interactie tussen mens en natuur. Vanaf het begin van onze jaartelling is Walcheren afwisselend perioden wel en niet bewoond geweest.

Uit de periode dat de Romeinen in het huidige Nederland verbleven is bekend dat de toenmalige oeverwal tussen het huidige Domburg en Veere, werd bewoond. Deze nederzetting heette Walricum (waarvan Walcheren is afgeleid) en lag waarschijnlijk tussen het huidige Domburg en Oostkapelle. Vanaf de 12e eeuw worden de eerste dijken aangelegd en verschijnen de eerste dorpen en steden. Geleidelijk aan krijgt de mens steeds meer invloed op het landschap. De grootste concentratie aan bebouwing en cultuurgronden bevindt zich uiteraard op de hogere delen, terwijl de lage natte gronden als weidegrond wordt gebruikt. Lange tijd blijft deze situatie min of meer gehandhaafd. In de laatste zeventig jaar is het uiterlijk van het landschap ingrijpend veranderd door een reeks ruilverkavelingen, ondermeer na de inundatie in 1944.

4.1 Kernkwaliteiten van het Walcherse landschap

Met de aanwijzing van de verschillende Nationale Landschappen in de Nota ruimte heeft de rijksoverheid ook de meest bijzondere eigenschappen van de betreffende landschappen aan gegeven. Zo ook voor het Nationale Landschap Zuidwest Zeeland. De uitwerking van de kernkwaliteiten is echter overgelaten aan de betrokken provincies, in dit geval de provincie Zeeland. De kernkwaliteiten voor Walcheren worden door de provincie Zeeland in het Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland als volgt omschreven:

- ☐ Herkenbare structuur van verstedelijking gekoppeld aan de hoger gelegen kreekruigen
- ☐ In het landschap herkenbare kreekruigen en open poelgronden

- ☐ Dijkenlandschap met agrarisch karakter en relatief grootschalige verkaveling met beplante binnendijken
- ☐ Bijzonder duinlandschap aan noordoostzijde en zuidwestzijde met bijzondere natuurwaarden
- ☐ Bebost duinlandschap met historische landgoederen en buitplaatsen en uitgebreide recreatieve voorzieningen
- ☐ Strandwallen landschap met duinen, zeedijken, paalhoofden langs de kust en buitenplaatsen
- ☐ Oudland met middeleeuws nederzettingen patroon, vliedbergen, contrast lager gelegen poelgronden en hoger gelegen kreekruigen
- ☐ Drie historische ringwalburgen; Domburg, Middelburg en Vlissingen
- ☐ Drie historische vestingsteden; Veere, Middelburg en Vlissingen
- ☐ Landfront Vlissingen als onderdeel van de Atlantikwall
- ☐ Bijzondere boerderijen zoals historische boerderijen, stads- en dorpsgezichten en monumentale bebouwing in de kernen.

(bron: Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland)

4.2 Kernkwaliteiten gemeente Veere

In deze landschapsvisie zijn de kernkwaliteiten zoals omschreven door de provincie Zeeland verder geconcretiseerd en gespecificeerd voor de gemeente Veere. Zo sluit de landschapsvisie van de gemeente Veere aan op het provinciaal beleid voor het Nationaal Landschap.

In het Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland worden de kernkwaliteiten onderscheiden in landschappelijke kwaliteiten en cultuurhistorische kwaliteiten. In de praktijk blijkt echter dat de kernkwaliteiten vaak zowel landschappelijk als cultuurhistorisch te noemen zijn. Vliedbergen zijn een voorbeeld hiervan: Het zijn cultuurhistorische objecten, maar erg bepalend in het landschap. Daarom is gekozen voor één overzicht met alle kernkwaliteiten van de gemeente Veere, geordend per deelgebied. Zo worden de landschappelijke verschillen en overeenkomsten tussen de verschillende deelgebieden duidelijk.

Iedere kernkwaliteit is voorzien van een foto en een korte kernachtige omschrijving. De geconcretiseerde kernkwaliteiten van het Veerse landschap zijn ook weergegeven op de kaart “kernkwaliteiten” en komen eveneens terug in de bijbehorende tabel in hoofdstuk 5 Visie.

Duinen, dijken en strand.

Aaneenschakeling van duinen, dijken, strand en zee tot een reliëfrijk landschap met een weids karakter. Belangrijk als kustverdediging en met grote ecologische en recreatieve waarde.

Historische buitenplaatsen in de duinrand met cultuurhistorische en landschappelijk waardevolle elementen

Beboste binnenduinrand en mantelingen.

Besloten karakter. Aan de voet van de duinen met grote ecologische waarde.

Vroongronden
Waardevol schraal grasland met een kleinschalig en open karakter. Grote ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarde

Kust en badplaatsen
Ieder met hun eigen karakteristieke elementen, van groot belang voor de recreatie en daarmee de economie, cultuurhistorische waarde.

Ringdorpen
cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle ringdorpen waarbij het zicht op de kerktoeren, het historische silhouet en de connectie met de ring belangrijk is.

Cultuurhistorisch waardevolle **paalhoofden** langs de kuststrook. Markant en historisch onderdeel van de kustverdediging

Markante bebouwing met grote cultuurhistorisch waarde. Maakt historie beleefbaar en fungeert als herkenningspunt in het landschap.

Kreekruggen

Hoger gelegen kreekruggen gelden als ontginningsbasis voor het Veerse landschap. Opvallend zijn de concentraties van bebouwing, beplanting en de ontsluitingswegen op de kreekruggen. Kenmerkend is het relatief besloten karakter.

Poelgronden

Laag gelegen poelgronden met een relatief open karakter. Opvallend is de onregelmatige blokverkaveling en het patroon van watergangen.

Historische buitenplaatsen in de duinrand met cultuurhistorische en landschappelijk waardevolle elementen

Vliedbergen beschermt archeologisch monument, markante grasheuvels in agrarisch landschap

Ringdorpen

cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle ringdorpen waarbij het zicht op de kerktoren, het historische silhouet en de connectie met de ring belangrijk is.

Gekrompen kerkdorpen

ooit dorpen met eigen kerk, nu kleine kernen zonder kerk of vrijwel geheel verdwenen.

Landfront Vlissingen

bestaat uit een samenhangend geheel van bunkers, antitankgracht, tankval, drakentanden et cetera.

Kanaal door Walcheren

Onderdeel van de grote infrastructurele werken uit de 19^e eeuw. Zowel recreatieve route als route voor de kleine beroepsvaart.

Markante bebouwing met grote cultuurhistorische waarde. Maakt historie beleefbaar en fungeert als herkenningspunt in het landschap.

Open water

Groot oppervlak open water met beboste eilandjes. Voormalige zeearm omringd door dijken.

Vestingstad Veere

Beschermd stadsgezicht met wallen, grachten, vestingwerken en open schootsvelden.

Ecologisch karakter

blijkt uit de status van Vogelrichtlijngebied, Habitatrichtlijngebied en Natura 200 gebied. Ecologisch waardevolle oevervegetaties, struweelbos, wetlands en natte graslanden.

Veerse Gatdam

is onderdeel van de Deltawerken en vormt de verbinding met Neeltje Jans. De noordzijde van de dam heeft een natuurlijk karakter en sluit aan bij de noordelijke duinrand.

Recreatief karakter

Diverse vormen van waterrecreatie op open water. Strand en bad recreatie langs een deel van de oevers. Haven ten behoeve van recreatievaart.

Markante

bebouwing met grote cultuurhistorisch waarde. Maakt historie beleefbaar en fungeert als herkenningspunt in het landschap.

Landschappelijk patroon van beplante binnendijken en een rationele verkaveling in een agrarisch landschap.

Voormalig fort den Haak, resten van oude verdedigingswerken en voormalig fort.

Dijkdorp Vrouwenpolder
Dijkdorp met markante lintbebouwing.

Markante bebouwing met grote cultuurhistorisch waarde. Maakt historie beleefbaar en fungeert als herkenningspunt in het landschap.

Verfijnde verkavelingstructuur
geaccentueerd door lijnvormige beplantingsstructuur. Relatief besloten landschap met onregelmatige blokverkaveling en stroken verkaveling.

Vliedbergen
beschermst archeologisch monument, markante grasheuvels in agrarisch landschap

Kreekruigen
Hoger gelegen kreekruigen gelden als ontginningsbasis voor het Veerse landschap. Opvallend zijn de concentraties van bebouwing, beplanting en de ontsluitingswegen op de kreekruigen. Kenmerkend is het relatief besloten karakter.

Ringdorpen
cultuurhistorisch en landschappelijk waardevolle ringdorpen waarbij het zicht op de kerktoeren, het historische silhouet en de connectie met de ring belangrijk is.

Kreken
Ecologisch en landschappelijk waardevolle kreken, markeren historisch bijzondere locaties aan de uiterste randen van Veere.

Gekrompen kerkdorpen: ooit dorpen met eigen kerk, nu kleine kernen zonder kerk of vrijwel geheel verdwenen.

Historische buitenplaatsen in de duinrand met cultuurhistorische en landschappelijk waardevolle elementen

Markante bebouwing met grote cultuurhistorische waarde. Maakt historie beleefbaar en fungeert als herkenningspunt in het landschap.

5 VISIE

5.1 Inleiding

De landschapsvisie voor Veere bestaat uit twee delen:

- Een kaart met daarop de kernkwaliteiten van het landschap, specifiek gemaakt voor de gemeente Veere.
- Een tabel waarin is aangegeven welke ontwikkelingen wel en niet wenselijk zijn in relatie tot de kernkwaliteiten.

Samen dienen tabel en kaart als input voor het gemeentelijk beleid en als basis voor de projecten die voortvloeien uit de landschapsvisie.

Kaart met kernkwaliteiten

De kernkwaliteiten specifiek voor het Veerse landschap zijn in het vorige hoofdstuk beknopt omschreven en geïllustreerd aan de hand van een foto. Vervolgens zijn de kernkwaliteiten ook gekoppeld aan een specifieke locatie op de kaart.

De kaart met de kernkwaliteiten bestaat uit twee lagen, de landschappelijke deelgebieden en de kernkwaliteiten.

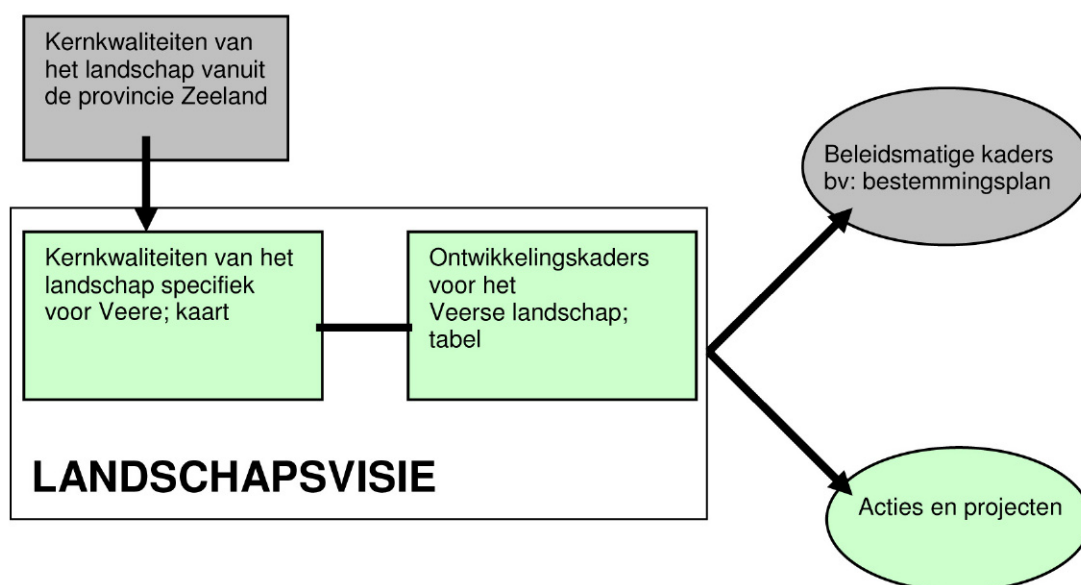
De verschillende landschappelijke deelgebieden komen voort uit de analyse van het huidige landschap (zie ook hoofdstuk 2 en bijlage 1). Voor de gemeente Veere worden de volgende landschappelijke deelgebieden onderscheiden:

- Kustzone
- Oudland
- Veerse Meer
- Nieuwland
- Kleiplaatgronden

Per deelgebied zijn de kernkwaliteiten van het landschap specifiek gemaakt en aangeduid op de kaart. Door de globaal geformuleerde kernkwaliteiten van de provincie Zeeland te interpreteren en te specificeren, zijn de kernkwaliteiten van het landschap van Veere geconcretiseerd en gelokaliseerd op de kaart. Sommige kernkwaliteiten zijn uniek voor een deelgebied, andere kernkwaliteiten komen in meerdere deelgebieden voor. Iedere kernkwaliteit is op de kaart weergegeven middels een legenda eenheid. Dit icoontje komt terug in de tabel met ontwikkelingskaders.

Tabel met ontwikkelingskaders

De tabel geeft de ruimtelijke ontwikkelingskaders voor het landschap van Veere. Deze tabel vormt de kern van de landschapsvisie. Hierin staat aangegeven welke ruimtelijke ontwikkelingen wel en welke ruimtelijke ontwikkelingen niet gewenst zijn in relatie tot de kernkwaliteiten van het Veerse landschap.

5.2 Landschapsvisie Veere

Het Veerse landschap is een complex geheel van verschillende elementen (de kernkwaliteiten) die allemaal aan elkaar gerelateerd zijn. De optelsom van al deze elementen samen maakt het Veerse landschap zo uniek, maar tegelijkertijd ook kwetsbaar. Met een dergelijke diversiteit aan elementen kan de indruk ontstaan dat een enkel object niet zo belangrijk is. Wat maakt een vliedberg meer of minder nu uit? Maar het is juist de complexe samenhang en de som der delen die dit landschap zo bijzonder maakt.

Het Veerse landschap is een bijzonder landschap. Diversiteit en een lange historie liggen hieraan ten grondslag. Die diversiteit komt tot uiting in bodem, reliëf, flora en fauna en het gebruik. De instandhouding van deze diversiteit binnen het Veerse landschap vormt een van de belangrijkste streefpunten van de landschapsvisie.

De sterke verbinding tussen landschap en historie is de tweede eigenschap die dit landschap zo bijzonder maakt. Vooral het feit dat het Veerse landschap ons verbindt met verschillende periodes uit het verleden is bijzonder. Van prehistorie, Romeinen, vroege middeleeuwen tot aan de recente geschiedenis van de 20^e eeuw; het is allemaal terug te vinden in het Veerse landschap.

De agrarische sector speelt een belangrijke rol in het Veerse landschap. Landschap en landbouw zijn tot aan de basis met elkaar verweven en die relatie dient in stand te blijven. Het typische agrarische karakter is een belangrijke kwaliteit van het Veerse landschap.

Dat het Veerse landschap bijzonder is, blijkt wel uit de aantrekkingskracht die het uitoefent op vele bezoekers. De gemeente Veere is een van de belangrijkste recreatieve regio's en aan de basis daarvan ligt het landschap. Het fraaie Veerse landschap zorgt voor een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat. Daarom zet de gemeente Veere in op een waardevol levend landschap met een stevige economische basis in het heden en een realistische kijk op de toekomst, maar met respect voor het verleden.

Behoud en bescherming van de kernkwaliteiten uit het Veerse landschap vormen een belangrijk onderdeel van deze visie. Maar bescherming alleen is niet voldoende. Met een (figuurlijke) glazen stolp over deze elementen, raken ze steeds verder verwijderd van het werkelijke levende landschap. Alleen bescherming maakt van landschap van Veere een openluchtmuseum. Een ontwikkeling die niet alleen onwenselijk is, maar die uiteindelijk ook het behoud van deze elementen in de weg staat. Want wat niet gebruikt of gewaardeerd wordt, verdwijnt uiteindelijk.

De kernkwaliteiten vormen de essentie van het Veerse landschap. Door de kernkwaliteiten als basiswaarden te zien, gelden zij als uitgangspunten voor toekomstige ontwikkelingen in het landschap. De kernkwaliteiten zijn geen museumstukken, maar elementen die kunnen aanzetten tot inspirerende ontwikkelingen. Behoud van de kernkwaliteiten staat echter altijd voorop. Door op deze positieve en pro-actieve manier de kernkwaliteiten als kansen te zien, wordt invulling gegeven aan het streven: "Behoud door ontwikkeling".

Deze landschapsvisie is uiteindelijk vertaald in een aantal concrete projecten. De selectie van de projecten is samen met de streekhouders gestart en een voorlopige selectie is bij deze landschapsvisie gevoegd. Deze lijst is een levende lijst en wordt in de loop van de tijd aangevuld en aangepast. Meer hierover in bijlage 4 Projecten.

5.3 Toelichting tabel

Met de vastlegging van de kernkwaliteiten als basiswaarden van het Veerse landschap en weergeven van de ontwikkelingskaders in de tabel is een compacte en tegelijkertijd concrete landschapsvisie voor Veere gemaakt die:

- ☐ Bescherming biedt aan de waardevolle landschapselementen,
- ☐ invulling geeft aan het streven “behoud door ontwikkeling”,
- ☐ als kapstok en als basis dient voor verschillende projecten en initiatieven met betrekking tot het landschap,
- ☐ en streeft naar een levend landschap waarin volop wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd.

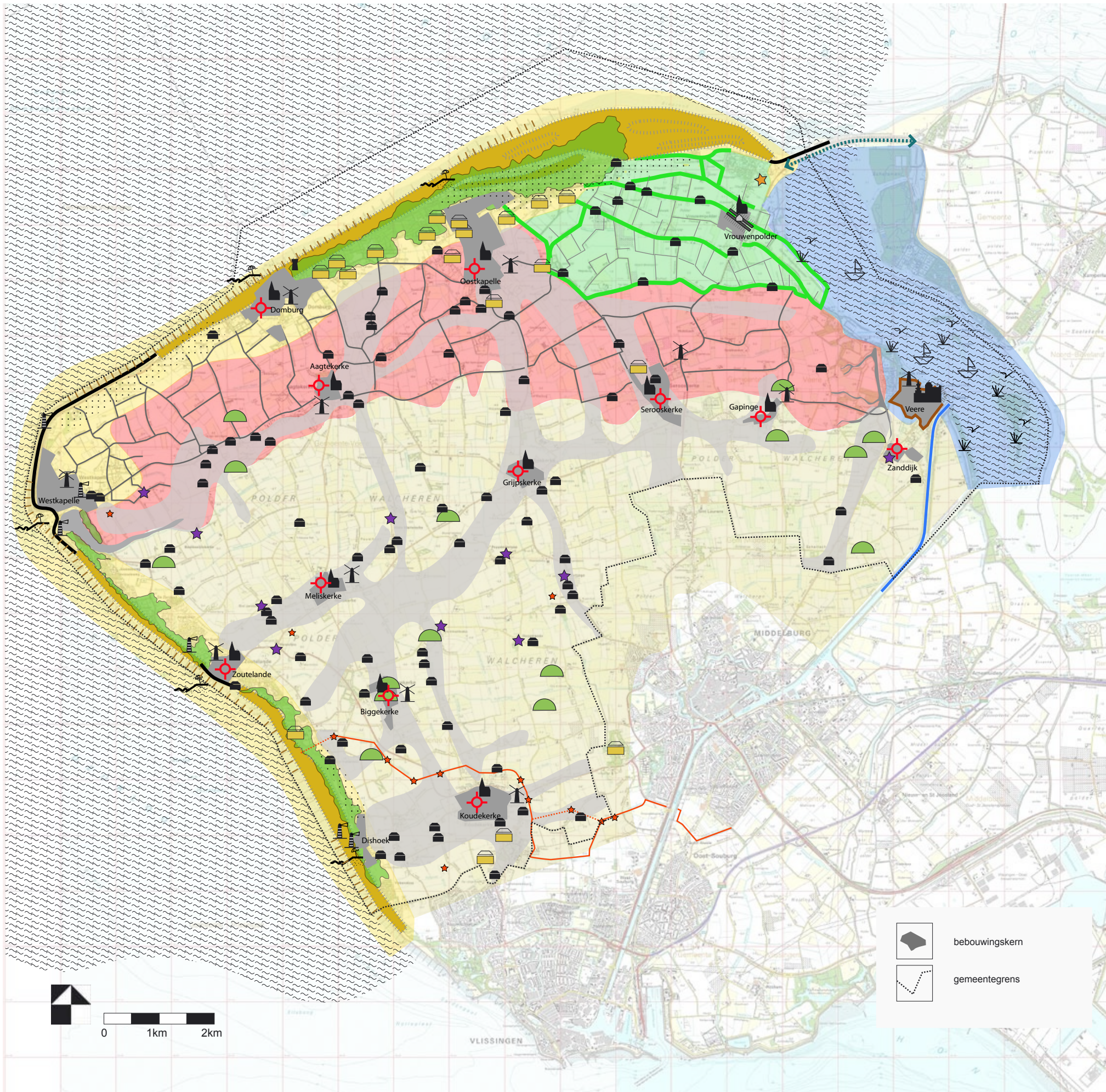
Op de volgende pagina's staat de tabel met daarin het ontwikkelingskader vanuit het Veerse landschap: De kern van de landschapsvisie. Om de leesbaarheid van de tabel te vergroten nog enkele aanwijzingen:

- ☐ Ieder deelgebied heeft zijn eigen tabel, herkenbaar aan de gekleurde balk die overeenkomt met de gebiedskleur op de kaart,
- ☐ in de eerste kolom staan de verschillende legenda-eenheden uit de kaart; de kernkwaliteiten,
- ☐ in de tweede kolom staan de kernkwaliteiten nader omschreven,
- ☐ in kolom drie staan mogelijke lokale ontwikkelingen die relevant kunnen zijn voor de betreffende kernkwaliteiten,
- ☐ in kolom vier staat aangegeven in welke vorm de ontwikkelingen wenselijk zijn in relatie tot de bijbehorende kernkwaliteit,
- ☐ in kolom vijf staat in welke vorm de ontwikkelingen niet wenselijk zijn in relatie tot de bijbehorende kernkwaliteit.

Sommige ontwikkelingen zijn voorzien van illustratie om het principe van de ingreep te verduidelijken. De ontwikkelingsvoorstellen in de tabel passen binnen de huidige beleidskaders. Indien relevant verwijst de cursief gedrukte opmerking naar het betreffende beleidstuk waarin het beleid is terug te vinden (bijvoorbeeld: bestemmingsplan buitengebied).

Het is niet de bedoeling dat deze tabel alle mogelijke ontwikkelingen behandelt. Wij hebben ons beperkt tot die ruimtelijke ontwikkelingen die in deze fase volgens ons relevant zijn en waar de landschapsvisie een duidelijk sturend element in kan zijn. Tegelijkertijd is het niet zinvol om in deze tabel concrete locaties en lopende projecten op te nemen. Dat zou de tabel onwerkbaar maken, bovendien is de tabel dan binnen onafzienbare tijd achterhaald. Door de ontwikkelingen redelijk algemeen te formuleren en alleen die ontwikkelingen te noemen die werkelijk relevant zijn voor het landschap ontstaat een beknopt ontwikkelingskader dat langere tijd toepasbaar is.

De belangrijkste constatering vanuit deze landschapsvisie is dat het Veerse landschap wordt gekenmerkt door een kleinschalig open landschap met een duidelijk agrarisch karakter. De afwisseling tussen het kleinschalige en het open karakter vormt de sleutel tot het typische Veerse landschap.

KUSTZONE

	duinen, dijken en strand		historische buitenplaats	markante bebouwing:	
	binnenduinrand en manteling		vroongronden		vuurtoren
	kust- en badplaatsen		ringdorp (bron: landschapsonderzoek Zeeland, prov. Zeeland 1986)		watertoren
	paalhoofden				molen
	open water				kerktoren
					monumentale & karakteristieke boerderijen

OUDLAND

	besloten kreekgruggen		ringdorp (bron: landschapsonderzoek Zeeland, prov. Zeeland 1986)		molen
	open poelgronden		gekrumpe kerkdorp		kerktoren
	historische buitenplaats		landfront vlissingen		monumentale & karakteristieke boerderijen
	vliedberg		kanaal door Walcheren		

VEERSE MEER

	open water		vestingstad Veere	markante bebouwing:
	ecologisch karakter		Veerse Gatdam (Deltawerken)	 molen
	recreatief karakter; watersport			 grote kerk & stadhuis

NIEUWLAND

	landschappelijk patroon van dijken en rationele verkaveling		dijkdorp Vrouwenpolder	markante bebouwing:	
	voormalig fort De Haak				kerktoren
					monumentale & karakteristieke boerderijen

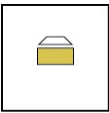
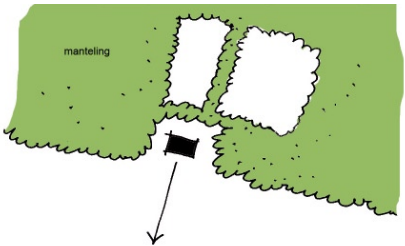
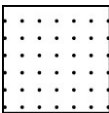
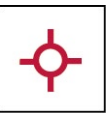
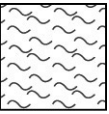
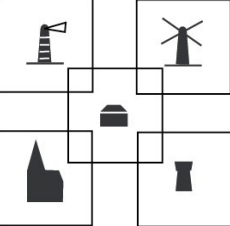
KLEIPLAATGRONDEN

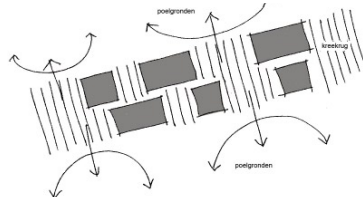
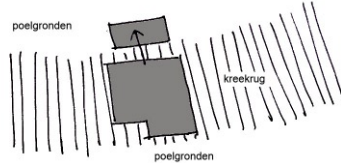
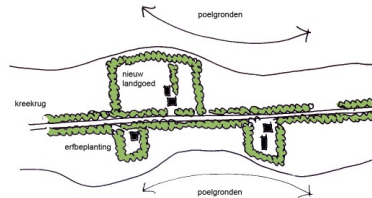
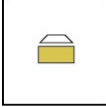
	verfijnde verkavelingsstructuur		vliedberg		molen
	besloten kreekgruggen		ringdorp (bron: landschapsonderzoek Zeeland, prov. Zeeland 1986)		kerktoren
	krekken		gekrumpe kerkdorp		monumentale & karakteristieke boerderijen
	historische buitenplaats				

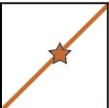
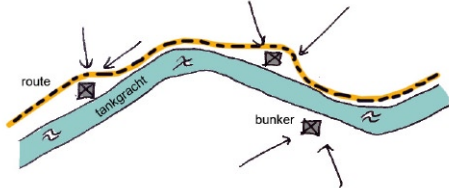
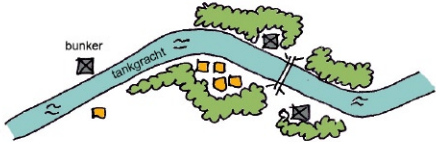

KUSTZONE

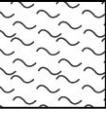
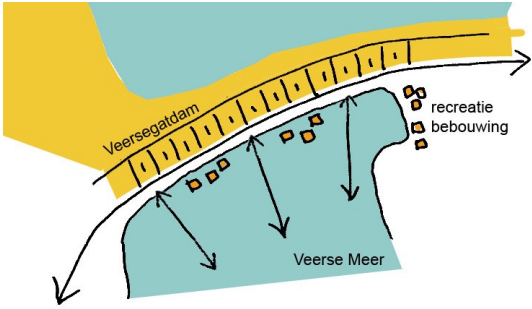
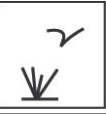
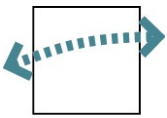
LEGENDA KAART	KERNKWALITEITEN	MOGELIJKE LOKALE ONTWIKKELINGEN	WENSELIJK	NIET WENSELIJK
	Duinen, dijken en strand Aaneenschakeling van duinen, dijken, strand en zee tot een reliëfrijk landschap met een weids karakter. Belangrijk als kustverdediging en met grote ecologische en recreatieve waarde. Kenmerkende elementen zijn: - Duinen; natuurlijke kustverdediging. Zandduinen met een typische duinvegetatie van helmgras, duindoorn en braam. Diversiteit in duinvorm variërend van breed en glooiend in de noordelijke kustzone tot relatief smal en hoog in de westelijke kustzone. Ervaring van rust en duisternis is een belangrijke waarde van de duinen. - Dijken; robuuste en door de mens gemaakte kustverdediging. Zowel de klassieke dijken met asfalt of basalttalud aan zeezijde en een grastalud aan landzijde, als de moderne dijken met een meer natuurlijk uiterlijk geïnspireerd op de duinen. - Strand en zee; weids karakter, ecologisch waardevol pionier landschap. Recreatief waardevol, uitwaaien, strandrecreatie, zicht op de zee en beleving van de kust - Duinen, dijken, strand en zee hebben een bijzondere flora en fauna en zijn onderdeel van de ecologische hoofdstructuur (EHS)	Ontwikkelingen; versterken kustzone	- krachtige en vanuit het achterland herkenbare duinen - robuuste dijken - vanaf het strand vrij zicht op duin, dijk, strand en zee (zicht op schepen op zee en kerktorens op het land) - kustbescherming, natuur en recreatie in balans	- aantasting van het zicht op duinen, dijken, strand en zee - aantasting ecologische waarden (flora, fauna en reliëf) - aantasting beschermende functie ten behoeve van de kustverdediging
	Binnenduinrand en mantelingen Beboste binnenduinrand en mantelingen met een besloten karakter. Aan de voet van de duinen met grote ecologische waarde. Kenmerkende elementen zijn: - aaneenschakeling van bos, houtsingels, lanen, weides en buitenplaatsen - kenmerkend onderdeel van de "tuin van zeeland" - hoge ecologische waarde (Habitatrichtlijngebied onderdeel EHS) - kenmerkende beplanting bestaat uit o.a. duindoornstruweel, braamstruweel, oud en jong loofbos, opvallende windgeschoren eikenbossen, naaldbos, houtsingels, lanen en bospercelen rond buitenplaatsen.	Bebouwing Ontwikkelingen; versterken kustzone	- bestaande recreatiebebouwing in een groene jas - eventuele ruimtelijke ontwikkelingen combineren met versterken groene binnenduinrand door middel van verdichting, verbreding of kwaliteitsverbetering - omvorming populierenbossen naar waardevol bosgebied van gewenste doeltypen en toegankelijk voor publiek	- uitbreiding rode functies - aantasting ecologische waarden <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - aantasting besloten karakter
	Kust- en badplaatsen Kust en badplaatsen met ieder hun eigen karakteristieke elementen, van groot belang voor de recreatie en daarmee de economie, cultuurhistorische waarde - Westkapelle; kustplaats type "smalstad" met compacte kern aan de voet van de dijk en rechtlijnig stratenpatroon. Opvallende rode daken, Westkaap en Westkapelse kreek. - Zoutelande; badplaats achter dijk en boulevard, kloppend hart van de recreatie, prominente kerk aan de dijk. - Domburg; badplaats met allure aan de voet van de duinen, statige oude landhuizen in de duinen - Het oude deel van Oostkapelle valt binnen het deelgebied Kleiplaatgronden, maar in de loop van de tijd heeft Oostkapelle zich uitgebreid naar de duinen toe. Het noordelijke deel van Oostkapelle valt binnen de kustzone. Dit deel van Oostkapelle vormt een badplaats aan de voet van de duinen. Door de brede duinen heeft Oostkapelle een minder directe connectie met de zee dan Domburg of Zoutelande. - Dishoek; meest zuidelijke badplaats van de gemeente	Bebouwing Ontwikkelingen; versterken kustzone	- compactheid van de kernen behouden - eventuele uitbreiding bebouwing passend binnen de bestaande stedelijke en landschappelijke structuur - het kenmerkende silhouet van Domburg en Zoutelande vanuit de duinen en van Westkapelle vanaf de dijk beschermen middels het principe behoud door ontwikkeling - waar mogelijk een groene zonering tussen recreatiebebouwing en woonkernen realiseren	uitbreiding van bebouwing in de zone Domburg-Westkapelle <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> (recreatie)bebouwing die in maat en schaal sterk afwijkt van de oorspronkelijke bebouwing
	Paalhoofden - cultuurhistorisch waardevolle paalhoofden langs de kuststrook - markant onderdeel van de historische kustverdediging	Ontwikkelingen; versterken kustzone	- behoud bestaande paalhoofden - bescherming vastleggen in beleid	

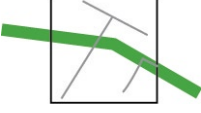
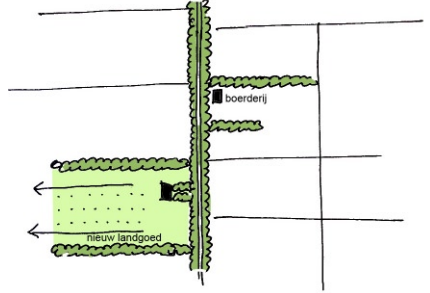
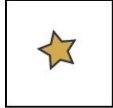
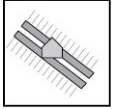
LEGENDA KAART	KERNKWALITEITEN	MOGELIJKE LOCALE ONTWIKKELINGEN	WENSELIJK	NIET WENSELIJK
	Historische buitenplaatsen Historische buitenplaatsen in de duinrand met cultuurhistorische en landschappelijk waardevolle elementen - monumentale gebouwen en bouwwerken, - waardevolle percelen met historische beplanting en microreliëf - relatief oude bossen, houtwallen en lanen met een grote ecologische waarde	Nieuwe landgoederen	- nieuwe landgoederen passen qua maat en karakter in De Manteling - geïnspireerd op de historische buitenplaatsen - toegankelijk voor publiek - beperkt aantal nieuwe landgoederen leveren een duidelijke positieve bijdrage aan de ontwikkeling van het landschap en de natuurwaarden van het gebied - de nieuwe landgoederen worden zorgvuldig ingepast in het bestaande landschap met veel aandacht voor de relatie met de omgeving en de vormgeving van zichtlijnen <i>Landgoederenzone formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> 	- dichtslibben van het landschap met nieuwe landgoederen <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - aantasting van het uitzicht op de kustlijn met de duinen en kust- en badplaatsen - landgoederen die zich afsluiten van het omliggende landschap
		Ontwikkelingen	- verdwenen buitenplaatsen beter herkenbaar maken in het landschap - verdwenen buitenplaatsen kunnen als inspiratie dienen voor nieuwe landgoederen	aantasting van de ecologische en landschappelijke waarden van de bestaande landgoederen en buitenplaatsen <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i>
	Vroongronden Waardevol schraal grasland met een kleinschalig en open karakter. Soms zijn de vroongronden omgeven door een zandwal, meestal door struweel. - grote cultuurhistorische en landschappelijke waarde - hoge ecologische waarde - kenmerkende beplanting bestaat uit schraal grasland	Ontwikkelingen; versterken kustzone	- behoud vroongronden en hun cultuurhistorische karakter - toegankelijkheid en herkenbaarheid vergroten (routes en informatie) - ecologische waarde behouden en vergroten - extensieve begrazing	aantasting openheid <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i>
	Ringdorpen - bebouwing en stratenpatroon vormt een (gedeeltelijke) ring rond de kerk (en eventueel kerkhof) - ring als hart van de kern - zicht op kerktoren, historisch silhouet en connectie met ring - ringdorpen: Zoutelande en Domburg	Bebouwing	- bescherming historisch en karakteristiek silhouet - zicht op de kerktoren en andere markante bebouwing; ook bij uitbreiding - vergroten historische en groene karakter van de ring - organische groei	aantasting kenmerkende plattegrond en bebouwing van de ring <i>formeel geregeld in structuurvisies per kern</i>
	Open water - open zee - open wateroppervlak, grootschalig karakter - uitzicht vanaf strand, dijk en duin - ervaring scheepvaart en natuurkracht	Ontwikkelingen	- behoud open karakter <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - behoud en ontwikkeling zichtrelaties met het "oneindige"	
	Markante bebouwing Markante bebouwing met grote cultuurhistorisch waarde. Maakt historie beleefbaar en fungeert als herkenningspunt in het landschap - vuurtoren Westkapelle, Dishoek en Zoutelande - watertoren Domburg - molen Zoutelande, Domburg en Westkapelle met bijbehorend molenbiotoop - markante kerktoren Zoutelande en Domburg - monumentale en karakteristieke boerderijen	Ontwikkelingen	- zicht op de torens en molens - behoud werkende molens - alternatieve vormen van gebruik van gebouwen onderzoeken om behoud van monumentale gebouwen te bevorderen <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - erfbepaling stimuleren die de monumentale boerderijen accentueert	- aantasting monumentale bouwwerken <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - aantasting van de relatie met de omgeving, verrommeling van de zichtlijnen

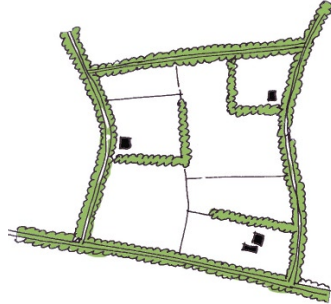
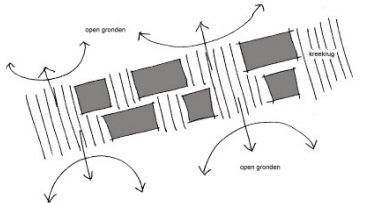
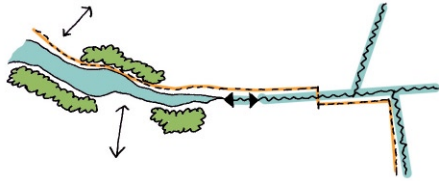
OUDLAND				
LEGENDA KAART	KERNKWALITEITEN	MOGELIJKE LOKALE ONTWIKKELINGEN	WENSELIJK	NIET WENSELIJK
	Besloten kreekruigen Hoger gelegen kreekruigen gelden als basis voor de ontginning van het Veerse landschap. Kenmerkend zijn een relatief besloten karakter met concentraties van bebouwing, beplanting en ontsluitingswegen op de kreekruigen. - diversiteit in kreekruigen onderling; van breed tot smal, van relatief open tot besloten - besloten tot halfopen karakter met markante wegbeplanting en erfbeplanting - kleinschalig landschap met grillig patroon - sterk agrarisch karakter - contrast in reliëf en karakter met open en lager gelegen poelgronden	Ontwikkelingen	- versterken karakter kreekruigen - instandhouding en ontwikkeling wegbeplanting - behoud zichtrelatie en zichtlijnen tussen kreekrug en poelgronden 	- aantasting kleinschalige en afwisselende karakter <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - aantasting agrarisch karakter
		Ontwikkelingen	- behoud openheid <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - behoud kenmerkend verkavelingspatroon en watergangen - behoud zichtrelaties met duinrand, kreekruigen en stads- en dorpsgezichten	- aantasting agrarisch karakter <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - aantasting ecologische karakter van de poelgronden met een belangrijke functie voor weidevogels (broedgebied) <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i>
	Open poelgronden Laag gelegen poelgronden met een relatief open karakter - grootschalig landschap met onregelmatige blokverkaveling - historisch patroon van watergangen - sterk agrarisch karakter, van oudsher overwegend vochtige weidegrond, na verbetering van ontwatering ook steeds meer akkers - contrast in reliëf en karakter met relatief besloten en hoger gelegen kreekruigen - belangrijk broedgebied voor weidevogels	Bebouwing	- eventuele uitbreiding bebouwing alleen aan de rand; op de overgang met de kreekrug, gerelateerd aan bestaande bebouwing - alleen bebouwing met agrarisch karakter/functie geïnspireerd op oude Walcherse schuur 	bebouwing midden in de open poelgronden zonder duidelijke agrarische functie <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i>
		Nieuwe landgoederen	- beperkte ontwikkeling nieuwe landgoederen in de landgoederenzones <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - nieuwe landgoederen op kreekrug hebben een relatief besloten en kleinschalig karakter - de nieuwe landgoederen worden zorgvuldig ingepast in het bestaande landschap met veel aandacht voor de relatie met de omgeving en de vormgeving van zichtlijnen - nieuwe landgoederen op de overgang van kreekrug naar poelgrond met een meer open karakter; zicht op de open poelgrond (alleen in de landgoederenzone) <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - nieuwe landgoederen leveren een duidelijke positieve bijdrage aan de ontwikkeling van het landschap en de natuurwaarden van het gebied - toegankelijk voor publiek	- dichtslibben van het landschap met nieuwe landgoederen <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - landgoederen die zich afsluiten van het omliggende landschap - landgoederen in open poelgronden
	Historische buitenplaatsen Historische buitenplaatsen met cultuurhistorische en landschappelijk waardevolle elementen - monumentale gebouwen en bouwwerken, - waardevolle percelen met historische beplanting en microreliëf - relatief oude bossen, houtwallen en lanen met een grote ecologische waarde	Ontwikkelingen		aantasting van de ecologische en landschappelijke waarden van de bestaande landgoederen en buitenplaatsen <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i>

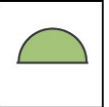
OUDLAND				
LEGENDA KAART	KERNKWALITEITEN	MOGELIJKE LOKALE ONTWIKKELINGEN	WENSELIJK	NIET WENSELIJK
	Vliedbergen - beschermd archeologisch monument - markante grasheuvels in het agrarische landschap - kunstmatige verdedigingsheuvels uit 11e tot 13e eeuw, mogelijk ooit voorzien van (houten) toren, enkelen ontwikkelden zich tot kasteel, soms gekoppeld aan kernen (Gapinge, Zanddijk, Koudekerke, Biggekerke) - typisch voor het Veerse landschap, maakt de historie beleefbaar	Ontwikkelingen	- vliedberg als aanleiding voor landschappelijke beleving - beschermen zichtrelatie vanuit omgeving - vliedberg als inspiratiebron voor eventuele ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving, bijvoorbeeld door extra aandacht aan zichtlijnen van en naar de vliedberg te geven. Wellicht ook door bij inrichting nabijgelegen perceel de vorm van de vliedberg te "citeren" en "interpreteren". - tegengaan van erosie	aantasting van het object, de open omgeving en de zichtlijnen <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i>
	Ringdorpen - bebouwing en stratenpatroon vormt een(gedeeltelijke) ring rond de kerk (en eventueel kerkhof) - ring als hart van de kern - zicht op kerktoren, historisch silhouet en connectie met ring - ringdorpen: Biggekerke, Gapinge, Grijskerke, Koudekerke, Meliskerke, Serooskerke, Zanddijk (oorspronkelijk ringdorp, nu zonder kerk)	Bebouwing	- bescherming historisch en karakteristiek silhouet - zicht op de kerktoren en andere markante bebouwing; ook bij uitbreiding 	- aantasting plattegrond en bebouwing ring - aantasting groene karakter ring <i>formeel geregeld in structuurvisies per kern</i>
	Gekrompen kerkdorpen - ooit kerkdorpen, nu kern zonder kerk of vrijwel geheel verdwenen - gekrompen kerkdorpen: Boudewijnskerke, Buttinge, Hoogelande, Poppendamme, St. Janskerke, Krommenhoeke, Mariekerke, Werendijke, Zanddijk - overblijfselen variërend van een compleet dorp dat juist weer gegroeid is, een verhoogd open perceel, oud kerkhof, ruïne, kapel, tot een veldnaam of een straatnaam.	Ontwikkelingen	- gekrompen kerkdorpen markeren en herkenbaar maken - gekrompen dorpen beleefbaar bijvoorbeeld bebouwde kom het toepassen van beplanting of door een gekrompen dorp als locatie voor een culturele manifestatie te laten fungeren. 	(verdere) aantasting van de overblijfselen of nog zichtbare elementen van de gekrompen dorpen
	Landfront Vlissingen - Landfront Vlissingen bestaat uit een samenhangend geheel van bunkers, antitankgracht, tankval, drakentanden, geschutsopstelling bij Westkapelle en Werendijke, artilleriebatterij Verbrande Hof en andere elementen verbonden met oorlogshistorie op Walcheren. - maakt historie (WOII) beleefbaar	Ontwikkelingen	- versterken landfront Vlissingen - Landfront als aanleiding voor behoud openheid in de zone Middelburg, Vlissingen en Koudekerke - beschermen zichtrelatie vanuit omgeving - recreatieve ontsluiting verbeteren, beter toegankelijkheid - vergroten educatieve karakter 	aantasting van de afzonderlijke elementen en de uitstraling en de ruimtelijke samenhang van het Landfront Vlissingen als geheel <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i>

OUDLAND				
LEGENDA KAART	KERNKWALITEITEN	MOGELIJKE LOKALE ONTWIKKELINGEN	WENSELIJK	NIET WENSELIJK
	Kanaal door Walcheren - onderdeel van de grote infrastructurele werken in de 19e eeuw - zowel recreatieve functie als route voor de (kleine) beroepsvaart - volgt gedeeltelijk het tracé van het oude Havenkanaal van Middelburg - maakt historie van de 19e eeuw beleefbaar in het landschap	Ontwikkelingen	- traject historisch kanaal als aanleiding voor recreatieve en / of ecologische ontwikkeling - deel van het oorspronkelijke oude Havenkanaal van Middelburg beter zichtbaar maken in het landschap (deel vroegere kanaaltracé)	aantasting van het huidige karakter <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i>
 	Markante bebouwing Markante bebouwing met grote cultuurhistorisch waarde. Maakt historie beleefbaar en fungeert als herkenningspunt in het landschap - molens en molenbiotoop - monumentale en karakteristieke boerderijen - kerktorens	Ontwikkelingen	- zicht op de torens en molens - behoud werkende molens - alternatieve vormen van gebruik van gebouwen onderzoeken om behoud van monumentale gebouwen te bevorderen <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - erfplanting stimuleren die de monumentale boerderijen accentueert	- aantasting monumentale bouwwerken <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - aantasting van de relatie met de omgeving, verrommeling van de zichtlijnen

VEERSE MEER				
LEGENDA KAART	KERNKWALITEITEN	MOGELIJKE LOKALE ONTWIKKELINGEN		NIET WENSELIJK
	Open water - groot oppervlak open water met beboste eilandjes - voormalige zeearm omringd door dijken - open wateroppervlak, grootschalig karakter - wijds uitzicht vanaf de dijken en de dam	Ontwikkelingen	- behoud open karakter <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - behoud en ontwikkeling zichtrelaties met de “overkant”	- verdere verlanding van het Veerse Meer <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - aantasting zicht op Veere, dijken en overkant
		Bebouwing	eventuele bebouwing duidelijk gerelateerd aan de dam maat, schaal, hoogte, bouwmassa en positionering zodanig vormgeven dat zichtlijnen vanaf de dam op het open water en Veere behouden blijven. <i>Overeenkomstig “Gebiedsvisie Rondom het Veerse Meer”</i> 	grootschalige ontwikkelingen aan de dam <i>Overeenkomstig “Gebiedsvisie Rondom het Veerse Meer”</i>
	Ecologisch karakter - Vogelrichtlijngebied, gedeeltelijk Habitatrichtlijngebied en Natura 2000 gebied - ecologisch waardevolle oevervegetaties, struweelbos, wetlands en natte graslanden	Ontwikkelingen	ontwikkelen natuurgerichte recreatie (bijvoorbeeld vogels kijken, onderwater safari)	aantasting ecologische waarde <i>Formeel geregeld in Vogelrichtlijn 79/409/EEG en Habitatrichtlijn 92/43/EEG</i>
	Recreatief karakter, watersport - gebied van groot belang voor de watersport en pleziervaart - strand en badrecreatie langs een deel van de oevers	Ontwikkelingen	- ontwikkelen nieuwe recreatie gekoppeld aan water en natuur - Veerse Gatdam als recreatief aanknopingspunt voor kleinschalige recreatie met een kindvriendelijke sfeer - Positie Oostwatering versterken - recreatieve routes (gedeeltelijk) rond het Veerse Meer	- aantasting open karakter van het water - aantasting cultuurhistorische karakter van de kanaalmonding
	Vestingstad Veere - beschermd stadsgezicht met historisch silhouet - wallen, grachten, vestingwerken en open schootsvelden - patroon van straten en bebouwing - haven - vestingwerken vormen ook een markante en ecologisch waardevolle groenzone rond de stad	Ontwikkelingen	- vestingstad Veere als recreatief en cultuurhistorisch aandachtspunt - haven van Veere als recreatieve trekpleister - uitbreiding recreatieve routes rond de stad met zicht op en uitleg over de vestingwerken <i>Overeenkomstig de visie “Veere anno...”</i>	- aantasting karakteristiek silhouet vestingstad Veere, plattegrond en vestingwerken - aantasting ecologische waarden van de vestingwallen en -grachten
		Bebouwing		bebouwing en gesloten opgaande beplanting rond de vesting
	Veerse Gatdam (Deltawerken) - dijk met een natuurlijk karakter geïnspireerd op de duinen - vormt een aansluitende geheel met de noordelijke duinrand - dam is onderdeel van de Deltawerken, verbinding naar Neeltje Jans	Ontwikkelingen	- dijk zichtbaar en herkenbaar maken als onderdeel markante Deltawerken - dijk als recreatief aanknopingspunt	- aantasting zicht op Veere, dijken en overkant - grootschalige ontwikkelingen aan de dam
	Markante bebouwing Maakt historie beleefbaar in het landschap en fungeert als herkenningspunt in het landschap - molens en molenbiotoop - grote kerk en stadhuis	Ontwikkelingen	- zicht op de torens en molens - alternatieve vormen van gebruik van gebouwen onderzoeken om behoud van monumentale gebouwen te bevorderen <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i>	- aantasting monumentale bouwwerken <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - aantasting van de relatie met de omgeving, verrommeling van de zichtlijnen

NIEUWLAND				
LEGENDA KAART	KERNKWALITEITEN	MOGELIJKE LOKALE ONTWIKKELINGEN	WENSELIJK	NIET WENSELIJK
	Landschappelijk patroon van dijken en rationele verkaveling in een agrarisch landschap - beplante binnendijken - regelmatige rationele verkaveling - polderwegen en perceelgrenzen markeren de loop van verdwenen dijken - verspreide bebouwing en boerderijen aan de dijk - landschap met een relatief open en een uitgesproken agrarisch karakter	Nieuwe landgoederen	- eventuele nieuwe landgoederen moeten passen binnen het open landschap met rationele verkaveling <i>landgoederenzone formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - nieuw landgoed met een agrarische uitstraling (boerderijstijl) haagbeplanting en andere lage beplanting passend bij de overgangszone naar de duinen; vormgeving afwijkend van "traditionele" landgoederen - nieuwe landgoederen leveren een duidelijke positieve bijdrage aan de ontwikkeling van het landschap en de natuurwaarden van het gebied - toegankelijk voor publiek	- aantasting open karakter <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - aantasting agrarisch karakter - aantasting rationele verkaveling - aantasting zicht op duinen
		Ontwikkelingen	- binnendijken accentueren - behoud dijktracés van voormalige dijken - versterken agrarisch karakter <i>overeenkomstig de nota "landbouw en landschap in harmonie"</i>	aantasting karakteristieke dijken <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i>
		Bebouwing	- eventuele nieuwe bebouwing koppelen aan dijken - maat en schaal passend in het landschap	- aantasting open karakter - aantasting zicht op duinen
	Voormalig fort De Haak - resten van de oude vestingwerken (wallen) en voormalig fort - gebied bijzondere vegetatie - maakt de historie van het landschap beleefbaar	Ontwikkelingen	voormalig fort als inspirerend element voor de inrichting van de bestaande parkeerplaats bij Veerse Gatdam	aantasting overblijfselen van het fort en de natuurwaarden
	Dijkdorp Vrouwenpolder - dijkdorp met historisch silhouet - markante lintbebouwing - kerk aan de dijk	Ontwikkelingen	benadrukken lintbebouwing aan de dijk	aantasting karakteristiek silhouet
 	Markante bebouwing Maakt historie beleefbaar in het landschap en fungeren als herkenningspunten - monumentale en karakteristieke boerderijen - kerktoren	Ontwikkelingen	- zicht op de kerktoren - alternatieve vormen van gebruik van gebouwen onderzoeken om behoud van monumentale gebouwen te bevorderen <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - erfbeplanting stimuleren die de monumentale boerderijen accentueert	- aantasting monumentale bouwwerken <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - aantasting van de relatie met de omgeving, verrommeling van de zichtlijnen

KLEIPLAATGRONDEN				
LEGENDA KAART	KERNKWALITEITEN	MOGELIJKE LOKALE ONTWIKKELINGEN	WENSELIJK	NIET WENSELIJK
	Verfijnde verkavelingsstructuur ▪ verfijnde verkavelings- en beplantingsstructuur ▪ relatief weinig bebouwing, vooral tussen Westkapelle en Domburg ▪ relatief besloten landschap met onregelmatige blokverkaveling en strokenverkaveling ▪ uitgesproken agrarisch karakter	Ontwikkelingen	▪ ontwikkeling verfijnd netwerk van beplanting langs wegen en perceelsgrenzen; "open kamers met besloten randen" ▪ beplanting langs wegen en percelen ontwikkelen tot een groen netwerk met een ecologische functie <i>formeel geregeld in beleidsplan ecologisch wegbermbeheer, Waterschap Zeeuwse Eilanden</i>	▪ aantasting relatief besloten karakter ▪ aantasting onregelmatige blokverkaveling en strokenverkaveling
	Besloten kreekruigen Hoger gelegen kreekruigen gelden als basis voor de ontginning van het Veerse landschap. Opvallend zijn de concentraties aan bebouwing, beplanting en ontsluitingswegen op de kreekruigen. Kenmerkend is het relatief besloten karakter. ▪ diversiteit in kreekruigen onderling; van breed tot smal, van relatief open tot besloten ▪ besloten tot halfopen karakter met markante wegbeplanting en erfbeplanting ▪ kleinschalig landschap met grillig patroon ▪ sterk agrarisch karakter	Ontwikkelingen	▪ versterken karakter kreekruigen ▪ instandhouding en ontwikkeling wegbeplanting ▪ behoud zichtrelatie en zichtlijnen tussen kreekrug en achterland 	▪ aantasting agrarisch karakter
		Bebouwing		▪ toename verspreide bebouwing in het gebied tussen Westkapelle en Domburg <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i>
	Kreeken Ecologisch en landschappelijk waardevolle kreeken ▪ Westkapelse kreek en Grote Veerse kreek ▪ ecologisch waardevol; gradiëntrijk (zout-zoet, nat-droog, open-besloten) ▪ landschappelijk waardevol; contrastrijk (open-besloten, grillig patroon, afwijkende maat en schaal) ▪ ontstaansgeschiedenis gekoppeld aan de Tweede Wereldoorlog	Ontwikkelingen	▪ vergroten ecologische waarde van de kreeken ▪ ecologische verbinding realiseren tussen kreeken en achterland ▪ verbeteren toeristisch recreatieve verbindingen tussen de Veerse Kreek en Veere ▪ oorsprong en geschiedenis herkenbaar maken (relicten uit de tweede wereldoorlog)	▪ aantasting van ecologische en landschappelijke waarden <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i>

KLEIPLAATGRONDEN				
LEGENDA KAART	KERNKWALITEITEN	MOGELIJKE LOKALE ONTWIKKELINGEN	WENSELIJK	NIET WENSELIJK
	Historische buitenplaatsen Historische buitenplaatsen met cultuurhistorische en landschappelijk waardevolle elementen - monumentale gebouwen en bouwwerken, - waardevolle percelen met historische beplanting en microreliëf - relatief oude bossen, houtwallen en lanen met een grote ecologische waarde	Nieuwe landgoederen	- beperkte ontwikkeling nieuwe landgoederen in de landgoederenzones <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - nieuwe landgoederen hebben een kleinschalig karakter - de nieuwe landgoederen worden zorgvuldig ingepast in het bestaande landschap met veel aandacht voor de relatie met de omgeving en de vormgeving van zichtlijnen - passend binnen de besloten structuur en het halfopen karakter van het huidige landschap en de huidige verkaveling - nieuwe landgoederen leveren een duidelijke positieve bijdrage aan de ontwikkeling van het landschap en de natuurwaarden van het gebied - toegankelijk voor publiek 	landgoederen die zich afsluiten van het omliggende landschap
		Ontwikkelingen		aantasting van de ecologische en landschappelijke waarden van de bestaande landgoederen en buitenplaatsen <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i>
	Vliedbergen - beschermd archeologisch monument - markante grasheuvels in het agrarische landschap - kunstmatige verdedigingsheuvels uit 11e tot 13e eeuw, mogelijk ooit voorzien van (houten) toren, enkelen ontwikkelden zich tot kasteel, soms gekoppeld aan kernen - maakt historie beleefbaar	Ontwikkelingen	- vliedberg als aanleiding voor landschappelijke beleving - beschermen zichtrelatie vanuit omgeving - vliedberg als inspiratiebron voor eventuele ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving, bijvoorbeeld door extra aandacht aan zichtlijnen van en naar de vliedberg te geven. Wellicht ook door bij inrichting nabijgelegen perceel de vorm van de vliedberg te "citeren" en "interpreteren". - tegengaan van erosie	aantasting van het object, de open omgeving en de zichtlijnen <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i>
	Ringdorpen - bebouwing en stratenpatroon vormt een (gedeeltelijke) ring rond de kerk (en eventueel kerkhof) - ring als hart van de kern - zicht op kerktoren, historisch silhouet en connectie met ring - Oostkapelle en Aagtekerke	Bebouwing	- bescherming historisch en karakteristiek silhouet - zicht op de kerktoren en andere markante bebouwing; ook bij uitbreiding - vergroten historische en groene karakter van de ring - organische groei	- aantasting plattegrond en bebouwing ring - aantasting groene karakter ring
	Gekrompen kerkdorpen - ooit een kerkdorp, nu vrijwel geheel verdwenen - gekrompen kerkdorp: Poppekerke. overblijfselen zijn gereduceerd tot een straatnaam	Ontwikkelingen	- gekrompen kerkdorpen markeren en herkenbaar maken - gekrompen dorpen beleefbaar maken, door bijvoorbeeld bebouwde kom borden te plaatsen, door het toepassen van beplanting of door een gekrompen dorp als locatie voor een culturele manifestatie te laten fungeren.	(verdere) aantasting van de overblijfselen of nog zichtbare elementen van de gekrompen dorpen
  	Markante bebouwing Markante bebouwing met grote cultuurhistorisch waarde. Maakt historie beleefbaar en fungeert als herkenningspunt in het landschap - molens en molenbiotoop - monumentale boerderijen - kerktorens		- behoud werkende molens - beleefbaarheid bijzondere bouwwerken vergroten - alternatieve vormen van gebruik van gebouwen onderzoeken om behoud van monumentale gebouwen te bevorderen <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - erfplanting stimuleren die de monumentale boerderijen accentueert	- aantasting monumentale bouwwerken <i>formeel geregeld in Bestemmingsplan Buitengebied</i> - aantasting van de relatie met de omgeving, verrommeling van de zichtlijnen

6 FINANCIERING

In dit hoofdstuk wordt een globaal overzicht gegeven van de mogelijke financieringsbronnen voor de realisatie van projecten en initiatieven in het kader van het Nationale Landschap Zuidwest Zeeland. Hierbij wordt gekeken naar nationale, provinciale en Europese subsidiemogelijkheden alsmede naar mogelijkheden vanuit particuliere investeerders.

6.1 Subsidies voor projecten Nationaal Landschap Provinciaal Uitvoeringsprogramma

Voor het Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland heeft de provincie Zeeland vijf programma's opgesteld die dienen als kapstok voor subsidie aan projecten die als doel hebben de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap te versterken. De programma's (op Veere afgestemd) voor de periode 2005-2013 zijn:

Programma	Toelichting
1. Groenblauwe dooradering en landschapsnetwerk	Versterken van groenblauwe dooradering met nadrukkelijke koppeling aan toeristisch-recreatieve functies, waterberging en groene diensten.
2. Robuust Kustlandschap	Versterken van het binnenduinlandschap, de verbinding tussen water en land en toeristisch-recreatief medegebruik van de kustzone
3. Landschapskwaliteit en groene elementen	Behouden, versterken en toevoegen van nieuwe unieke landschapskwaliteiten en groene landschapselementen
4. Unieke cultuurhistorische verdedigingslinies en cultuurhistorische netwerken	Accentueren van het Landfront Vlissingen
5. Cultuurhistorische elementen	Herstellen van historische wegen en padenstelsels, herstellen en consolideren van bijzondere relictten, historische boerderijen en verbeteren toeristisch-recreatieve toegankelijkheid.

Een project komt in aanmerking voor financiële steun vanuit het Nationaal Landschap als het aan de volgende criteria voldoet:

- ☐ Wordt gerealiseerd binnen de begrenzing van het Nationaal Landschap;
- ☐ draagt bij aan behoud of ontwikkeling van tenminste één van de kernkwaliteiten;
- ☐ biedt mogelijkheden voor recreatief medegebruik;
- ☐ sluit aan bij de visie die door de provincie is opgesteld;
- ☐ past binnen tenminste één van de vijf bovenstaande programma's;
- ☐ is voorzien van een realistische en sluitende begroting;
- ☐ voldoet aan de formele vereisten van de van toepassing verklaarde subsidieregeling.

Bovendien is het belangrijk te vermelden dat alleen projecten gericht het concreet realiseren van een verbetering van de kernkwaliteiten in aanmerking komen voor subsidie vanuit de provincie. Onderzoeken, studies en visies komen dus niet in aanmerking voor provinciale subsidie in het kader van het Nationaal Landschap.

De beschikbare subsidies worden gefinancierd via het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). In het kader van de Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG) heeft de provincie Zeeland een Provinciaal Meerjarenprogramma (pMJP) opgesteld. Onderdeel van de wet is het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). In het pMJP worden de doelen en budgetten van de provincie Zeeland voor het landelijk gebied beschreven.

Voor het Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland is in totaal 2,3 miljoen euro beschikbaar vanuit provincie Zeeland, inclusief de ILG gelden. De subsidie wordt verleend op basis van bovenstaande eisen en het principe van 'wie het eerst komt, die het eerst maalt'.

Projecten worden voor maximaal 50% gesubsidieerd uit rijksmiddelen voor het Nationaal Landschap (die via de provincie worden verstrekt). Daarnaast kan de provincie datzelfde project voor maximaal 25% extra subsidiëren uit andere bronnen, bijvoorbeeld subsidiering voor betere toegankelijkheid voor gehandicapten of in het kader van betere communicatie met de burger.

Iedere subsidieaanvraag wordt door een regionaal bestuurlijk overleg beoordeeld. Deze adviesgroep bestaat uit vertegenwoordigers van gemeenten, waterschappen en één of meerdere maatschappelijke organisaties. Het gegeven advies is richtinggevend voor Gedeputeerde Staten van Zeeland.

Gedeputeerde Staten kennen de subsidie toe. Met deze subsidies kunnen concrete projecten gerealiseerd worden die aansluiten bij de hierboven genoemde criteria.

Plattelandontwikkelingsprogramma 2007-2013

Het Plattelandontwikkelingsprogramma 2007-2013 (afgekort POP2) is een Europees subsidieprogramma dat gericht is op:

- ☐ De versterking van de concurrentiekracht van de land- en bosbouwsector;
- ☐ het verhogen van de kwaliteit van natuur en landschap;
- ☐ de verbetering van de leefbaarheid op het platteland en diversificatie van de plattelandseconomie.

Het POP2-programma is het vervolg op POP1, dat liep van 2000 tot en met 2006. Het POP2 programma is een belangrijke bron voor subsidies voor projecten in het Nationaal Landschap. Bij POP2 hebben zogenaamde gebiedsprojecten een streepje voor op andere projecten. Het Nationaal Landschap is een dergelijk gebied. De subsidieaanvraag voor projecten binnen het Nationaal landschap wordt daarom door de regionale adviesgroep (zie ILG) beoordeeld, en niet door DLG zoals bij reguliere projecten gebruikelijk is. Met de POP2 subsidies kunnen projecten die bijdragen aan de doelstellingen van het Plattelandprogramma 2007-2013 worden gerealiseerd.

Innovatieprogramma Mooi Nederland

Het Innovatieprogramma Mooi Nederland is een initiatief van het ministerie van VROM en heeft tot doel:

- ☐ Het tegengaan van verrommeling;
- ☐ zuinig en slim omgaan met ruimte;
- ☐ streven naar een betere ruimtelijk kwaliteit.

Het Innovatieprogramma Mooi Nederland is gestart op 15 april 2009.

Het Innovatieprogramma Mooi Nederland bevat een regeling ter bevordering en stimulering van zowel plannen en ideeën als uitvoeringsprojecten. De regeling bestaat uit minimaal twee tenders. Elke tender richt zich op andere thema's. Voor de eerste tender zijn drie thema's vastgesteld:

- ☐ Identiteit van stadslandschappen;
- ☐ identiteit van werklandschappen;
- ☐ identiteit van de plek.

De innovatieregeling kent twee categorieën. In de eerste ronde worden in de categorie 'Ideeën en plannen' ongeveer 25 projecten worden gehonoreerd, in de categorie 'Uitvoeringsprojecten' ongeveer 4 projecten.

- ☐ In de categorie 'Plannen en ideeën': Projecten in idee- of voorbereidingsfase: maximaal 200.000 euro. De bijdrage mag hier maximaal 50 procent van de subsidiabele kosten bedragen. De overige 50 procent moet aantoonbaar beschikbaar zijn;
- ☐ in de categorie 'Uitvoeringsprojecten': projecten die op het punt staan te worden gerealiseerd: maximaal 1 miljoen euro. De bijdrage mag hier maximaal 20 procent van de subsidiabele kosten bedragen.

Projecten die in aanmerking willen komen voor subsidie dienen te voldoen aan de volgende criteria:

- ☐ De projecten moeten bijdragen aan de doelen van Mooi Nederland: door op een innovatieve manier de identiteit van een plek of gebied te creëren, te versterken of te herstellen. Onder 'identiteit' verstaan we hier de synergie van het beeld, het gebruik en de betekenis van de plek of het gebied;
- ☐ projecten dienen innovatief te zijn; innovatief in het planproces of fysiek innovatief;
- ☐ het project is een inspirerend voorbeeld en makkelijk overdraagbaar naar andere situaties;
- ☐ het project dient het resultaat te zijn van een brede samenwerking waarbij meerdere partijen participeren en investeren;
- ☐ het project dient snel zichtbare resultaten te genereren; resultaat gericht;
- ☐ projecten dienen doelmatig en efficiënt te zijn.

De mate waarin een project voldoet aan één, of beter nog, meer onderdelen van de themabeschrijving beïnvloedt de kans op selectie.

(bron: www.vrom.nl)

6.2 Overige subsidies

Behalve subsidies op het gebied van natuur en landschap, is het ook mogelijk om subsidies die gericht zijn op een ander thema aan te vragen voor de uit te voeren projecten. Andere thema's zijn bijvoorbeeld:

- ☐ Communicatie
- ☐ (Cultuur)historie
- ☐ Recreatie
- ☐ Leefbaarheid
- ☐ Kunst en Cultuur

Bij subsidie vanuit de overheid aan een individuele ondernemer kan onbedoeld de suggestie van staatssteun ontstaan. Door subsidies toe te kennen aan groepen ondernemers wordt de schijn van staatssteun vermeden.

Enkele voorbeelden:

Subsidie regeling wandelpaden over het boerenland

Het ministerie van LNV heeft de subsidieregeling 'wandelpaden over boerenland'. Hiermee streeft men naar een kleinschalig wandelpaden netwerk dat de wandelaar de gelegenheid geeft in alle rust van het Nederlandse cultuurlandschap te genieten. De subsidieregeling betreft een vergoeding voor de openstelling van boerenland voor wandelaars en gaat uit van een vergoeding van 0,45 euro per strekkende meter wandelpad. De vergoeding is bedoeld voor het onderhoud van het pad en eventuele inrichtingselementen zoals klaphekjes of bruggetjes. De subsidie is bedoeld voor de grondeigenaar of de pachter maar kan ook door gemeente, organisaties, adviesbureaus of meerdere eigenaren gezamenlijk worden aangevraagd. Het Ministerie van LNV en de Provincies betalen elk 50% van de kosten. Het Wandelplatform-LAW vervult een coördinerende rol. Aan de wandelpaden worden enkele eisen gesteld om in aanmerking te komen voor subsidie. Zo dienen de paden:

- ☐ Op gronden te liggen die als landbouwgrond in gebruik is en als dusdanig geregistreerd staan bij Dienst Regelingen;
- ☐ op gronden te liggen waar de aanvragen het gebruiksrecht over bezit voor de beoogde periode;
- ☐ alle seizoenen begaanbaar te zijn (met uitzondering van bijvoorbeeld broedseizoenbepalingen);
- ☐ exclusief te zijn voorbehouden aan wandelaars, behoudens regulier agrarisch gebruik;
- ☐ op de overgang met de openbare weg gemarkeerd te zijn met een bordje (met eventueel aanvullende bepalingen);
- ☐ een wezenlijke bijdrage te leveren aan de wandelmogelijkheden in de regio;
- ☐ eventuele barrières (waterlopen, verkeerswegen et cetera) veilig over te steken;
- ☐ binnen 1 jaar na goedkeuring van de subsidieaanvraag te worden opgeleverd.

(bron: www.boerenlandpad.nl)

Subsidieregeling herstel Historische Buitenplaatsen

Het ministerie van LNV subsidieert werkzaamheden die zijn gericht op herstel (restauratie) van objecten in parken en tuinen van beschermde historische monumenten. Hieronder vallen:

- ☐ Uitbaggeren van grachten;
- ☐ vervangen van bestaande beschoeiing;
- ☐ aanbrengen van nieuwe beschoeiing indien noodzakelijk voor behoud van de oeverlijn;
- ☐ snoeien van laanbomen en monumentale solitaire bomen;
- ☐ vervangen van laanbomen en monumentale solitaire bomen;
- ☐ herstel van paden (inclusief opsluiting);
- ☐ herstel van eenvoudige houten bruggentjes die onderdeel zijn van een historische rondwandeling en van recreatieve waarde zijn;
- ☐ herstel van houten hekwerken en schuttingen.

De regeling is opengesteld van 1 april tot en met 31 mei 2009
(bron: www.hetInvloket.nl)

Belvédère subsidies

Hoewel de Belvédère subsidies dit jaar alleen nog verstrekt worden aan niet-overheidsorganisaties biedt deze subsidie nog een mogelijkheid voor het Landfront Vlissingen. In samenwerking met de provincie Zeeland is de Stichting Bunkerbehoud bezig met de aanvraag van een Belvédère subsidie ten behoeve van een overkoepelende visie voor het Landfront Vlissingen.

6.3 Alternatieve financieringen

Behalve financiering door middel van subsidies, kunnen projecten in het Nationaal Landschap ook op andere wijzen gefinancierd worden. Enkele voorbeelden zijn:

- ☐ Landschapsfonds: Dit fonds kan uit diverse financieringsbronnen bestaan. Zo is het mogelijk dat geïnteresseerden spaargeld op een rekening zetten, waarover een bepaald percentage wordt berekend, dat naar het landschapsfonds gaat. Hoe meer spaargeld wordt ingezet, hoe meer geld in het landschapsfonds. Eventueel zou de rente ook naar het fonds overgeboekt kunnen worden. Ook kan het huidige vereveningsfonds waar de gemeente Veere gebruik van maakt, ingezet worden voor het landschapsfonds. Het is gewenst dit fonds vooral te gebruiken voor het beheer van het landschap, omdat, in tegenstelling tot het beheer, voor inrichting- en ontwikkelingsprojecten vaak subsidies te verkrijgen zijn.

- Adoptie of sponsoring van landschapselementen (bijvoorbeeld houtwal of poel) of objecten (bijzondere poort of vliedberg). Particulieren adopteren en bedrijven sponsoren onderdelen van het landschap, waardoor het beheer of de instandhouding van het element gefinancierd kan worden. Adoptie kan voornamelijk aantrekkelijk zijn voor recreanten of mensen met een tweede woning in de gemeente Veere. Door middel van een donatie voelen zij zich het hele jaar verbonden met hun vakantieplek.
- Landschapsveiling. Door landschapselementen te veilen, wordt het landschap gefinancierd. Het beheer en onderhoud van landschapselementen worden 'te koop' aangeboden. Voor kopers van landschapselementen geldt dat zij niet letterlijk 'eigenaar' worden maar participant. De bijdragen van participantengaranderen dat de landschapselementen voor de komende jaren beheerd en beschermd worden.
- Rood voor Groen. Bij ontwikkeling van 'rood' (bebouwing) wordt de financiering van 'groen' (landschappelijke beplanting) meegenomen. Zo is er altijd budget voor de realisatie en eventueel het beheer van beplanting.

Dergelijke alternatieve vormen van financiering zijn alleen succesvol als er vanuit de streek voldoende steun en animo is. Zonder substantieel draagvlak in het gebied zijn initiatieven tot het verwerven van alternatieve financieringsbronnen waarschijnlijk weinig succesvol. Dit betekent dat een vooraf goed doordachte en uitgekende strategie met veel aandacht voor publiciteit nodig is.

Voor Walcheren geldt dat zij het hoogste percentage verbrede landbouwbedrijven herbergt van alle Nationale Landschappen. Bovendien heeft Walcheren een groot aantal recreatieve voorzieningen.

(bron: Naar een rijk landschap, NovioConsult & Triple E)

Mede door het grote percentage verbrede landbouwbedrijven en het belang van de recreatieve sector voor de lokale economie zijn er in de gemeente Veere voldoende bedrijven voor wie een aantrekkelijk landschap belangrijk is voor de eigen omzet. Door te zorgen voor bundeling van ideeën, initiatieven en bijdragen kan deze sector veel betekenen voor het landschap. Een goede communicatie over de kansen en de mogelijkheden is hierbij van groot belang. Hierin kan de gemeente Veere (samen met overkoepelende organisaties als de RECON) een voortrekkers rol in spelen.

6.4 Gemeentelijke subsidieregelingen

Subsidies en stimuleringsplannen voor het landschap en het landelijk gebied zijn divers en veelzijdig. Dit vereist dat een gemeente snel op opkomende kansen kan inspringen. Hoe ruim een subsidiemogelijkheid voor een project ten behoeve van het landschap ook kan zijn, de gemeente zal altijd een deel van de kosten zelf bij moeten dragen. Het is verstandig daarvoor een budget te reserveren. Dit kan in de vorm van het oprichten van een landschapsfonds waarin de gemeente ieder jaar een bedrag beschikbaar stelt. Bijvoorkeur wordt het gemeentelijke budget in dit landschapsfonds aangevuld met geld uit de regio zoals giften, geld vanuit sponsoring, et cetera.

De gemeente Veere heeft al verscheidene subsidieregelingen die bijdragen aan behoud en versterking van het Nationaal Landschap. Subsidieregelingen die de gemeente (incidenteel of structureel) kent zijn:

- Akkerparels. Deze regeling is ingesteld om de belevingswaarde van het landschap te verhogen. Subsidie kan bijvoorbeeld toegekend worden voor landschapskunst.
- Subsidiebeleid landbouwschuren. Deze gecombineerde regeling is ingesteld voor de restauratie van karakteristieke landbouwschuren en voor de landschappelijke inpassing van nieuwe landbouwschuren.

7 COMMUNICATIE

Deze landschapsvisie staat niet op zich. De oorsprong voor de visie ligt in de aanwijzing van het landschap van Veere tot Nationaal Landschap. Deze aanwijzing is belangrijk als signaal voor alle betrokkenen. Het besef dat het Veerse landschap een onschatbaar en onmisbaar kapitaal vertegenwoordigt moet gaan leven onder de inwoners, de ondernemers en de diverse streekhouders (doelgroepen). Als die betrokkenheid uitblijft, blijft het Nationaal Landschap een bestuurlijke term, een abstract begrip. Vooral voor de inwoners is dit landschap, het gebied waarin hun huis staat, waar ze werken en recreëren een vast gegeven. Iets waaraan zij gewend zijn, zonder er vaak bij stil te staan of te beseffen dat Walcheren in meerdere opzichten een uniek gebied is waarop je trots kan zijn. Deze beleving, de trots op het gebied zou meer kunnen en moeten gaan leven, waardoor er een natuurlijk draagvlak ontstaat voor het Nationaal Landschap en voor de uitvoering van de landschapsvisie als onderdeel daarvan. Betrokken en bewogen burgers en ondernemers met hun woon-, werk- en leefomgeving zijn de beste ambassadeurs voor het uitdragen van dit bijzondere landschap.

Om projecten van de grond te krijgen, is het belangrijk dat er draagvlak en interesse is voor het landschap onder de bewoners en bezoekers van de gemeente Veere. Tijdens de visievorming zijn de streekhouders (zie bijlage 2) betrokken geweest bij het opstellen van deze landschapsvisie en de eerste selectie van projecten. De streekhouders vormen een belangrijke schakel in de communicatie tussen gemeente en bevolking tijdens de visievorming en tijdens het vervolgtraject. Zij dragen initiatieven aan vanuit de bevolking (bijvoorbeeld suggesties voor projecten) en kunnen op hun beurt mensen weer enthousiast maken voor de praktische uitvoering van de landschapsvisie. De communicatie met en de betrokkenheid van de streekhouders vormt een essentiële schakel in het vergroten van het draagvlak voor de landschapsvisie en het vervolg.

Maar ook zijn aanvullende publieksgerichte acties nodig om de inwoners de bereiken. Bijvoorbeeld door de kennis- en informatieoverdracht binnen het gebied te organiseren. Maar ook publieksgerichte activiteiten hebben een bijdrage. Denk daarbij aan:

- ☐ Jaarlijkse organisatie van de 'Dag van het Landschap';
- ☐ Organisatie van landschapsexcursies 'Ken je Landschap';
- ☐ Een landschapsprogramma op Omroep Zeeland.

Duidelijke uitingen (logo, huisstijl etc.) zorgen voor herkenbaarheid. Daarbij kan worden gedacht aan:

- ☐ Vlaggen;
- ☐ nieuwsbrieven met een eigen logo (imago) en een daarvan afgeleide huisstijl gericht aan specifieke doelgroepen zoals
 - bewoners,
 - ondernemers,
 - algemeen.

De media hebben een belangrijke rol in het verbeelden van het landschap en het uitdragen van de specifieke uitgangspunten. De communicatie moet er vooral op gericht zijn dat media deze zaken gaan oppakken. Herhaling van de boodschap, in diverse vormen, is belangrijk.

Als de gemeente Veere overgaat tot uitvoering van de projecten dienen de verschillende betrokken partijen inclusief bewoners en bezoekers hiervan op de hoogte worden gesteld. Dit vergroot de betrokkenheid en daarmee het draagvlak voor de projecten en de landschapsvisie. Het succes van adoptie of sponsoring van projecten is grotendeels afhankelijk van een goede communicatie. Zeker in een gemeente met veel bezoekers die worden aangetrokken door het bijzondere landschap.

Het Nationaal Landschap en de landschapsvisie Veere zijn niet los van elkaar te beschouwen. Er is een onlosmakelijk verband dat op diverse vlakken effect heeft:

- ☐ Wonen en werken in het Nationaal Landschap;
- ☐ recreatie en toerisme in het Nationaal Landschap;
- ☐ ruimtelijke plannen in het Nationaal landschap;
- ☐ communicatie over het Nationaal Landschap.

Het grotere verband (Walcheren) zien en aanbrengen, in zowel beleid, organisatie, promotie, en communicatie en uitvoering van activiteiten en projecten heeft meerwaarde (zie Nationaal Landschap Hoeksche Waard). Juist die samenwerking toont de landschappelijke eenheid van het gebied aan en vergroot de kansen op het succes, zoals:

- ☐ Draagvlakvergroting onder de inwoners;
- ☐ het aantrekken van dag- en verblijfstoeristen;
- ☐ het aantrekken van subsidies.

Dat alles met het doel de karakteristieke landschappelijke waarden te behouden en te beschermen en de bewoners en de bezoekers hiervan tot in lengte van jaren te laten genieten. Samenwerken leidt tot meerwaarde en ieder voor zich pionieren heeft versnippering tot gevolg. Het belangrijkste speerpunt in deze fase is daarom het inrichten van een informatiepunt Nationaal Landschap.

7.1 Informatiepunt

De communicatie over het Nationaal Landschap begint met een centraal punt waar iedereen terecht kan voor informatie over het Nationaal Landschap, mogelijke projecten en de financiering ervan. Het Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland bestaat uit drie deelgebieden. Ieder deelgebied heeft reeds een informatiecentrum, dat een recreatief -toeristisch karakter heeft. Voor het deelgebied Walcheren is dit Terra Maris te Oostkapelle, het museum voor natuur en landschap in Zeeland.

Echter, om geïnteresseerden (burgers, agrariërs, bedrijven etc.) hulp te bieden bij het realiseren van hun ideeën, is het bestaande informatiepunt niet voldoende. Een centraal punt is gewenst, waar een klein aantal medewerkers de initiatiefnemers van dienst kunnen zijn, door te fungeren als schakel tussen de overheid en de lokale initiatiefnemers (accountmanager). Dit kan een fysieke locatie zijn, maar een digitaal punt heeft, met het oog op de doelstelling, eenzelfde werking en is minder bewerkelijk dan het inrichten en organiseren van een fysieke locatie. De kosten voor het opzetten van een digitaal punt zijn ook lager. Het zou ideaal zijn als dit informatiepunt uit zowel een fysieke als een digitale locatie bestaat waar iedereen met allerlei vragen met betrekking tot het Nationaal Landschap Walcheren terecht kan. Het is te overwegen om bij het informatiepunt ook de projectcommunicatie van de verschillende uitvoeringsprojecten onder te brengen.

Dit informatiepunt is bij voorkeur een gezamenlijk initiatief van de provincie Zeeland, de betrokken gemeenten Veere, Middelburg en Vlissingen en vaste partners met kennis en ervaring in het realiseren van projecten en het aanvragen van subsidies. Voor meer informatie zie bijlage 4 Projecten.

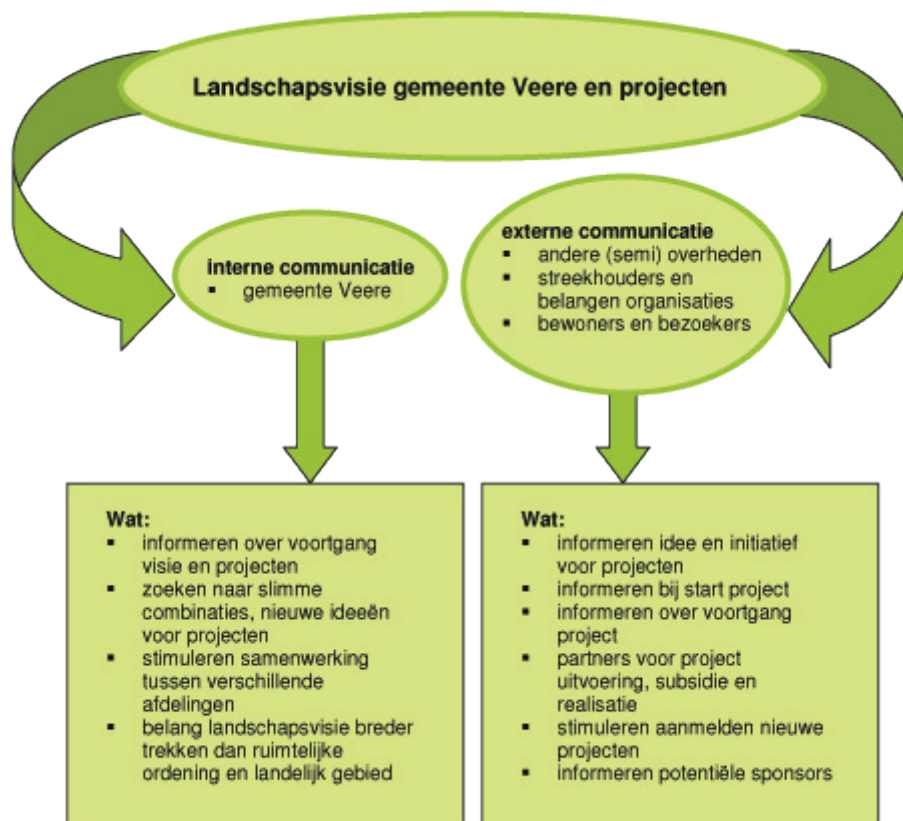
7.2 Communicatie gemeente Veere

Door als gemeente veelvuldig en regelmatig te berichten over de gang van zaken omtrent de landschapsvisie en de uitvoering van projecten blijft het onderwerp “leven” en blijft de betrokkenheid en het draagvlak zo groot mogelijk. Het is belangrijk de diverse communicatiestromen en –uitingen over het Nationaal Landschap tussen de diverse betrokken actoren te kanaliseren. Niet iedereen moet aan hetzelfde touwtje gaan trekken.

Om de zichtbaarheid en het effect te vergroten is het zinvol een paar projecten te selecteren waar de gemeente op korte termijn mee aan de slag kan. Hierbij gaat de voorkeur uit naar projecten met een grote zichtbaarheid voor bewoners en bezoekers, en met een hoog aansprekend gehalte. Het markeren van een duidelijk startpunt – startmoment, in de vorm van een kick-offsessie helpt daarbij. Gedacht kan worden aan een seminar ‘Veere als onderdeel van het Nationaal Landschap’.

In de communicatie over de landschapsvisie is het van belang te realiseren dat de gemeente Veere in hoofdzaak te maken heeft met vier communicatiestromen:

- Interne communicatie, binnen de gemeentelijke organisatie; communicatie met ambtenaren, wethouders, raads- en commissieleden
- Externe communicatie waaronder:
 - o Communicatie met andere (semi) overheidspartijen, mogelijke subsidiepartners of partners bij uitvoering van projecten (provincie Zeeland, waterschap Zeeuwse eilanden, Rijkswaterstaat, Kust VVV Walcheren/ Noord-Beveland, de gemeenten Middelburg en Vlissingen, Staatsbosbeheer et cetera)
 - o Communicatie met belangenorganisaties, streekhouderpartijen die niet binnen de (semi)overheidspartijen vallen
 - o Communicatie met bewoners en bezoekers.

8 LITERATUUR

Aardkundige waarden in Zeeland

CSO en provincie Zeeland, 2008

Bestemmingsplan buitengebied 2h,

RBOI en gemeente Veere, 2007

Bestemmingsplan buitengebied 3h,

RBOI en gemeente Veere, 2008

Bewogen aarde. Aardkundig erfgoed in Nederland

E. van Beusekom, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2007

Donkere Palisaden

P. van Lynden, Stichting Visual Legacy, 2007

Een blik op de ruilverkaveling Walcheren 1982-2008

Dienst Landelijk Gebied, 2008

Gebiedsvisie Rondom het Veerse Meer

Stuurgroep Rondom het Veerse Meer, 2004

Het landschap als imago, leidraad voor het vermarkten van landschap en streekproducten

Lifescape your landscape

Houtwallen in het boerenland

W.F. Alleijn (red), Stichting Natuur en Milieu, 1981

Kleine landschapselementen in kort bestek

B. Mobach (red), Stichting LONL te Utrecht en Stichting Natuur en Milieu, 1980

Landbouw en landschap in harmonie, Kader- en beleidsnota Landbouw Veere

Gemeente Veere, 2008

Landschap beschermen en ontwikkelen, Evaluatie en beleidsopties

Planbureau voor de leefomgeving, 2008

Landschap verdient beter!

Task Force Financiering Landschap Nederland, 2008

Landschapsatlas van Walcheren

K. Bos, Bos & Böttcher Koudekerke 2008

Landschapsonderzoek Zeeland, deelgebied Walcheren

Provinciale Planologische Dienst voor Zeeland, 1986

Landschapsplan N57

Rijkswaterstaat Directie Zeeland, 2005

Lijnen in het landschap

H. Smits, Landschapsbeheer Nederland, 2007

Naar een rijk landschap, Financiering Nationale Landschappen

NovioConsult en Triple E in opdracht LNV, 2009

Natuurgebiedsplan Zeeland 2005

Provincie Zeeland, directie Ruimte, Milieu en Water, 2005

Nederland weer mooi

J. Dirkmaat, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap en de ANWB, 2006

Omgevingsplan Zeeland 2006-2012

Provincie Zeeland, directie Ruimte, Milieu en Water, 2005

Omschrijving van de identiteit en de daaruit voortvloeiende beleidsprioriteiten van de gemeente Veere

Gemeente Veere, 1999

Onderzoeksrapport en beleidsaanbevelingen t.a.v. project gekrompen dorpen Veere

S. Dobbelaar, A. de Klerk, D. Koren, Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland
en Stichting Landschapsbeheer Zeeland, 2006

Ontwerp-plan Ruilverkaveling Walcheren

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Landinrichtingsdienst, 1992

Over hagelkruisen, banpalen en pestbosjes

S. Barends e.a. (red), Matrijs 1994

Regiovisie Walcheren 2000+

Stuurgroep Walcheren 2000+

Toeristisch beleidsplan Veere (beleidskaders, uitvoeringsprogramma en monitoring)

Gemeente Veere, 2006

Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland

Provincie Zeeland, directie Ruimte, Milieu en Water, 2006

Van Boudewijnskerke tot Zanddijk

A.P. de Klerk, gemeente Veere, 2006

Websites

www.boerenlandpad.nl
www.buurtatlas.nl
www.geschiedeniszeeland.nl
www.hetInvloket.nl
www.hetzeeuwselandschap.nl
www.kich.nl
www.landschapsatlas.nl
www.landschapsbeheer.nl/zeeland
www.lnv.nl
www.mooinederland.nl
www.nationalelandschappen.nl
www.natuurlijkwalcheren.nl
www.nederlandmooi.nl
www.veere.nl
www.veldnamenwalcheren.nl
www.vrom.nl
www.zeeland.nl (geodata)

BIJLAGE 1, ANALYSE

De analyse bestaat uit een beleidsanalyse en een analyse van het huidige landschap. In de beleidsanalyse worden nationale, provinciale, gemeentelijke en waterschaps-beleidsdocumenten kort behandeld. De analyse van het landschap gaat over ecologie, recreatie, landbouw, massa-ruimte, en grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen.

Beleidsanalyse

De landschapsvisie voor de gemeente Veere is vormgegeven binnen de kaders van het huidige beleid. Hieronder volgt een korte beschouwing van de voor deze landschapsvisie meest relevante beleidsstukken.

Nationaal beleid

Nota Ruimte

De Tweede Kamer heeft bij de behandeling van de Nota Ruimte (voorjaar 2006) aangegeven het landschap te willen behouden en te 'ontwikkelen met kwaliteit'. Om invulling te geven aan deze wens zijn twintig Nationale landschappen aangewezen.

De Nationale Landschappen die nu zijn aangewezen fungeren als de visitekaartjes van het Nederlandse platteland. De status 'Nationaal Landschap' houdt in dat de overheid extra aandacht geeft aan deze gebieden en dat extra financiële middelen worden vrijgemaakt. Met dit geld kunnen de zogenoemde kernkwaliteiten van Nationale Landschappen worden behouden en versterkt, en kunnen de gebieden nog aantrekkelijker worden gemaakt voor recreatie. Nationale Landschappen zijn gebieden waar gewoon gewoond en gewerkt wordt. Er zijn geen extra wettelijke voorwaarden voor de Nationale Landschappen. Wel geldt binnen de grenzen van een Nationaal Landschap een extra kwaliteitsbeleid. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk, zolang de kernkwaliteiten worden behouden of verstrekt (ja-mits principe). Verder kunnen nieuwe woningen voor de eigen bevolkingsgroei worden gebouwd ('migratiesaldo 0') en is er ruimte voor lokale en regionale bedrijvigheid. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk, mits de kernkwaliteiten worden behouden of versterkt. In de Nota Ruimte wordt een aantal ontwikkelingen genoemd die per definitie niet thuis horen in een Nationaal Landschap. Dit zijn nieuwe en grootschalige: verstedelijking, bedrijventerreinen, glastuinbouwlocaties en infrastructuur. Deze ontwikkelingen tasten de kernkwaliteiten te veel aan. Wat precies "grootschalige ontwikkelingen" zijn moet per geval worden beoordeeld.

De provincies zijn verantwoordelijk voor de uitwerking en uitvoering van het beleid voor Nationale Landschappen. In hun uitvoeringsplannen beschrijven de provincies hoe ze de kernkwaliteiten van het betreffende Nationaal Landschap willen behouden, beheren en versterken. Vervolgens maken zij afspraken met de gemeentes en andere partijen over de wijze waarop de provinciale plannen doorwerken, bijvoorbeeld in bestemmingsplannen.

Provinciaal beleid

Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland

De status van Nationaal Landschap maakt het mogelijk de specifieke kwaliteiten van het landschap te behouden en verder te ontwikkelen. Het motto voor deze gebieden is dan ook 'behoud door ontwikkeling'. Dit betekent dat de kernkwaliteiten van het landschap, de daarin liggende natuur, cultuurhistorie en het recreatief medegebruik moeten worden behouden en versterkt.

Het Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland bestaat uit drie deelgebieden: Walcheren, Zak van Zuid-Beveland en West Zeeuws-Vlaanderen. De gemeente Veere ligt het deelgebied Walcheren.

De status van Nationaal Landschap betekent niet dat de gemeente Veere 'op slot gaat' wat betreft ontwikkelingen in wonen en werken. Met inachtneming, versterking en ontwikkeling van de kernkwaliteiten van het landschap, opgesteld door de provincie Zeeland, zijn economische ontwikkelingen op dit gebied nog steeds mogelijk.

Voor het Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland zijn vijf programma's opgesteld die dienen als kader voor subsidie van de projecten die voortkomen binnen het Nationaal Landschap. De programma's (op Veere afgestemd) voor de periode 2005-2013 zijn:

Programma	Toelichting
1. Groenblauwe dooradering en landschapsnetwerk	Versterken van groenblauwe dooradering met nadrukkelijke koppeling aan toeristisch-recreatieve functies, waterberging en groene diensten.
2. Robuust Kustlandschap	Versterken van het binnenduinlandschap, de verbinding tussen water en land en toeristisch-recreatief medegebruik van de kustzone
3. Landschapskwaliteit en groene elementen	Behouden, versterken en toevoegen van nieuwe unieke landschapskwaliteiten en groene landschapselementen
4. Unieke cultuurhistorische verdedigingslinies en cultuurhistorische netwerken	Accentueren van het Landfront Vlissingen
5. Cultuurhistorische elementen	Herstellen van historische wegen en padenstelsels, herstellen en consolideren van bijzondere relictten, historische boerderijen en verbeteren toeristisch-recreatieve toegankelijkheid.

Een project komt in aanmerking voor financiële steun vanuit het Nationaal Landschap als het aan de volgende criteria voldoet:

wordt gerealiseerd binnen de begrenzing van het Nationaal Landschap

- draagt bij aan behoud of ontwikkeling van tenminste één van de kernkwaliteiten
- biedt mogelijkheden voor recreatief medegebruik
- sluit aan bij de visie die door de provincie is opgesteld
- past binnen tenminste één van de vijf bovenstaande programma's
- is voorzien van een realistische en sluitende begroting
- voldoet aan de formele vereisten van de van toepassing verklaarde subsidieregeling

Omgevingsplan Zeeland 2006-2012

Het Omgevingsplan Zeeland is een breed opgezet beleidsdocument dat verschillende beleidsgebieden behandelt. Hierin wordt ingegaan op verschillende beleidsthema's:

- Omgevingskwaliteit (met o.m. bodem, water, ecologie en natuur, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten),
- economische dynamiek (met o.m. landbouw en platteland, recreatie, bedrijvigheid en mobiliteit),
- en sociale vraagstukken (met o.m. veiligheid en woonomgeving).

Aardkundige waarden in Zeeland

Dit document presenteert inventarisatie, classificeren en waardering van de aardkundig waarden van de provincie Zeeland. De aardkundige waarden van de provincie Zeeland zijn vastgelegd op drie niveaus:

- Fysisch geografische eenhedenkaart (gebiedsdekkend voor de hele provincie)
- Signaleringskaart aardkundige waardevolle gebieden (losse eenheden)
- Aardkundig waardevolle gebiedenkaart (selectie van aardkundig waardevolle gebieden)

Voor het grondgebied van de gemeente Veere is een aanzienlijk deel van het grondgebied van de gemeente aangegeven als potentieel aardkundig waardevol. Hieronder vallen ondermeer de kreekruggen en de poelgronden, de strandwal en de getijdeafzettingen tussen Veere en Oostkapelle, de duingebieden en de Westkapelse kreek. Op de aardkundig waardevolle gebiedenkaart staat een selectie van de meest waardevolle gebieden aangegeven. De volgende gebieden liggen (geheel of gedeeltelijk) binnen de gemeente Veere:

- Noordwest Walcheren (duinen, mantelingen en strandvlak, nationaal belang)
- Strandwal Walcheren (strandwal tussen Oostkapelle en Veere, op de grens van Nieuwland en de kleiplaatgronden, provinciaal belang)
- Veerse Meer (nationaal belang)
- Kreekruggen en poelgronden Walcheren (Westkappelle, Aagtekerke, Grijpskerke, Meliskerke, Zoutelande, provinciaal belang)
- Zuidwest Walcheren (duinen, nationaal belang)
- Oosterschelde, Westerschelde en de Voordelta (internationaal belang).

Gemeentelijk beleid

Toeristisch beleidsplan Veere

Voor de toeristische ontwikkeling van de gemeente Veere heeft de gemeente de volgende ambitie:

De gemeente Veere wil zich profileren als een bijzondere en aantrekkelijke toeristische gemeente, met een geheel eigen identiteit, die de ambitie heeft de karaktervolle elementen naar de toekomst uit te breiden. De gemeente staat borg voor een gastvrije ontvangst in een landschappelijk aantrekkelijke omgeving. Er is plaats voor creatieve ondernemers, die samen met de gemeente, het toeristisch product Veere maken.

Uitgangspunten van het toeristisch beleid:

- concentratie van de verblijfsrecreatieve ontwikkelingsmogelijkheden in de kustzone en (kleinschalige) recreatieve mogelijkheden in het middengebied.
- Uitgegaan wordt van de volgende gebiedszonering en de daarbij horende toeristische ontwikkelingsrichting:
- Zuidwestkust tussen Vlissingen en Westkapelle primair gericht op intensieve dag- en verblijfsrecreatie vooral het strand
- Gebied tussen Westkapelle en Domburg primair gericht op natuurontwikkeling
- Noordwestkust tussen Domburg en Vrouwepolder primair gericht op meer extensieve dag- en verblijfsrecreatie (strand en natuur)
- Het agrarisch landelijk middengebied gericht op plattelandstoerisme en andere (kleinschalige) recreatieve mogelijkheden
- Het Veerse Meergebied (tussen Vrouwenpolder en Veere) vooral gericht op watersport

Bestemmingsplan buitengebied

Conclusie uit dit stuk is: De bestemmingsregeling in het bestemmingsplan buitengebied beschermt de kernkwaliteiten uit het Nationaal Landschap in voldoende mate. De in het bestemmingsplan opgenomen ontwikkelingsmogelijkheden zijn eveneens afgestemd op deze kwaliteiten.

Groenbeleidsplan

Het Groenbeleidsplan heeft vooral betrekking op het groen in de kernen. In het Groenbeleidsplan wordt aangegeven dat langs enkele belangrijke toegangswegen bij de kernen de groene hoofdstructuur is verdwenen. Dit heeft gevolgen voor de groenstructuur in de dorpen. De verbinding tussen dorp en landschap is verminderd. De groenzones aan de randen van de dorpen worden op een extensieve manier beheerd waardoor de landschapszones een ecologische waarde hebben.

Waterschapsbeleid

Groenstructuurplan

Voor het onderhoud en ontwikkeling van de wegbeplanting in het buitengebied is het waterschap verantwoordelijk.

De beplanting langs de wegen is een belangrijk onderdeel van het landschap. Daarnaast biedt de wegbeplanting beschutting aan de weggebruiker en vormt het leef- en/of foerageergebied voor diverse kleine zoogdieren, vogels en insecten.

Het streven is een gezonde en een in leeftijdsopbouw en soortensamenstelling gevarieerde beplanting in het gehele gebied. Het aanbrengen van nieuwe beplanting dient een structurele betekenis te hebben. Tevens kunnen markante plaatsen in het landschap worden geaccentueerd met karakteristieke beeldbepalende beplanting. Bij het aanplanten van nieuwe beplanting geeft het waterschap de voorkeur aan singelstruikvormers in plaats van hagen.

Beleidsplan Ecologisch Wegbermbeheer

Het beleidsplan Ecologisch Wegbermbeheer geeft een integrale visie op de mogelijkheden voor een ecologisch beheer van de wegbermen.

Wegbermen kunnen bijdragen aan de realisatie van een landschappelijk netwerk, samen met dijken, kreken en watergangen. Gestreefd wordt naar het versterken van het ecologisch en landschappelijk netwerk van noord- en midden-Zeeland.

Ecologie

Binnen het Nationaal Landschap van de gemeente Veere liggen een aantal natuurgebieden, te weten:

- Mantelingen van Walcheren (Habitatrichtlijngebied)
- Veerse meer (Vogelrichtlijngebied), Veerse dam en Veerse bos
- Fort Den Haak
- Ooster Nieuwlandpolder
- Kreken bij Westkapelle en Veere
- Voordelta (Habitatrichtlijngebied en gedeeltelijk Vogelrichtlijngebied)
- Duinen van Westkapelle tot Vlissingen

In het kader van de ontwikkeling van de EHS zijn nieuwe natuurgebieden gerealiseerd, waaronder:

- Oranjeschpolder
- Oranjezon
- Veerse Dam
- Groeneweg
- Westkapelse Vroon
- Oude Veerseweg (tussen Middelburg en Veere)
- Zandvoortseweg

De ecologische hoofdstructuur is vooral op de kustlijn gericht. De watergangen op Walcheren kunnen dienen als natte ecologische verbindingen. De wegbermen (al dan niet beplant) en de dijken kunnen de droge ecologische structuur verbeteren.

ECOLOGIE / NATUUR

ecologische verbindingen:
potentiële natie ecologische
verbindingen
(bron: omgevingsplan Zeeland
2006-2012)

natuurgebieden:

bestaande natuur

nieuwe natuur

broed- en foerageergebied vogels

grasland met bijzondere vegetatie

agrarisch beheersgebied

natura 2000 gebieden:

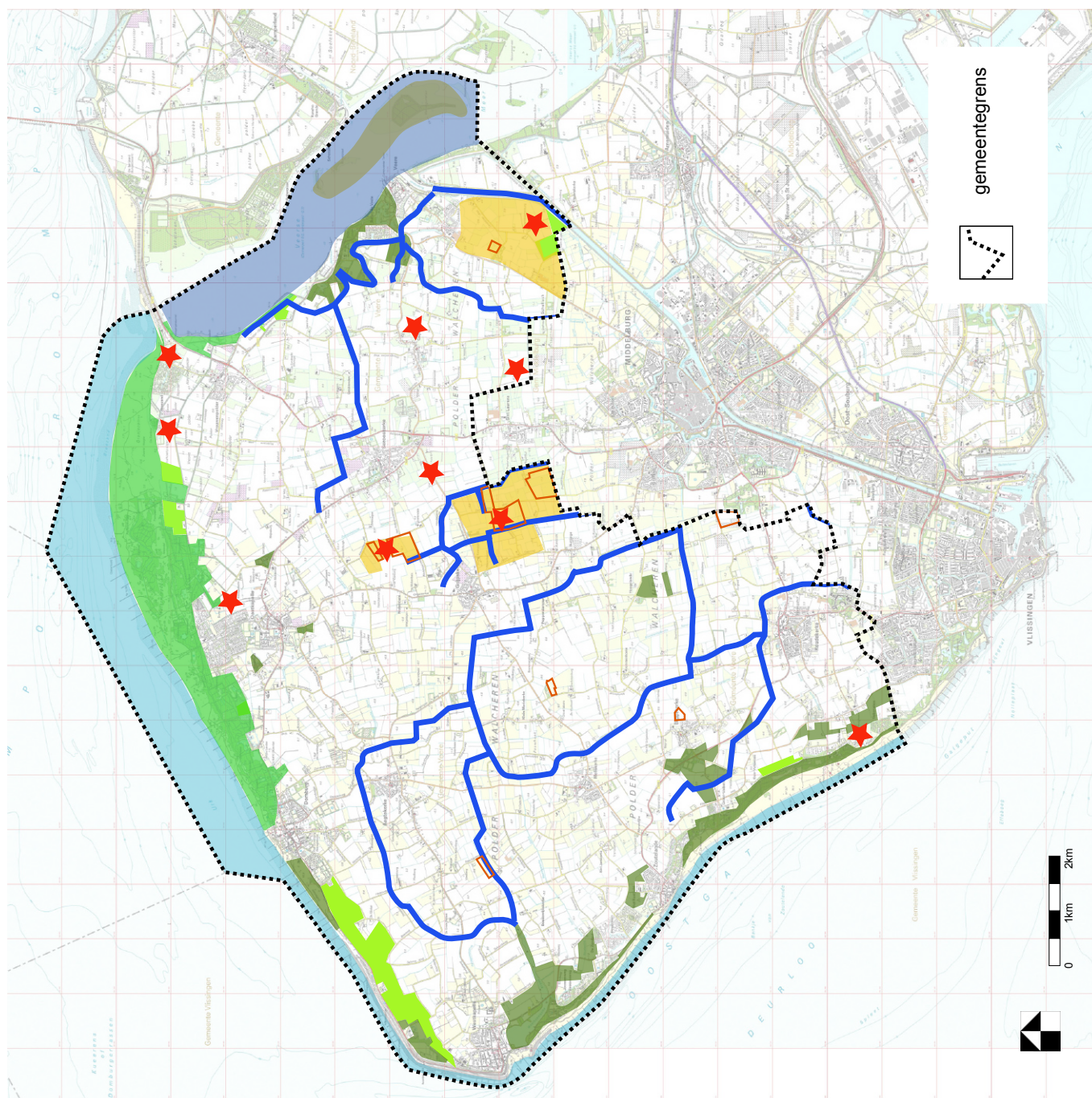
Veerse Meer (Vogelrichtingsgebied)

Voordelta

Manteling van Walcheren
(Habitatrichtingsgebied)

BTL
Advies

Recreatie

De kwaliteit van het landschap is van groot belang voor de recreatie. De recreanten komen ondermeer naar dit gebied vanwege het bijzondere landschap. Het Veerse Meer is een concentratiegebied voor watersport en -recreatie. De duinen vormen bij uitstek een geschikt gebied voor wandelaars, het middengebied is vooral in trek bij fietsers.

Ervaring van het landschap begint bij een toegankelijk landschap; goede recreatieve routes zijn van groot belang. In de gemeente zijn een groot aantal routes uitgezet. Het Fietsknooppuntensysteem (FIKS) is een belangrijk route-element. Los daarvan zijn er circa 15 fietsroutes beschreven. Sommigen zijn aangegeven door middel van bebording, andere zijn verkrijgbaar in de vorm van een folder met kaart en / of beschrijving. Ook zijn er circa 15 wandelroutes, veelal met thema's refererend aan het verleden. In combinatie met de herinrichting van de Domburgse Watergang wordt een wandelroute gerealiseerd. Er is één skeeleroute uitgezet, die gebruikt maakt van het fietsknooppuntensysteem. Vooral aan de voet van de duinen ligt een aantal ruiterroutes.

De verblijfsrecreatie in het Oudland en kleiplaatgronden bestaat voornamelijk uit kleinschalig 'kamperen bij de boer'. In de kustzone liggen bungalowparken, hotels, appartementen en grootschalige campings.

RECREATIE

verblijfsrecreatie:

grootschalig

kleinschalig

dagrecreatie:

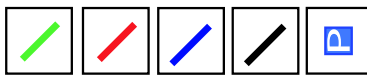

strandrecreatie

watersport

wandelsport

recreatieve routenetwerken:

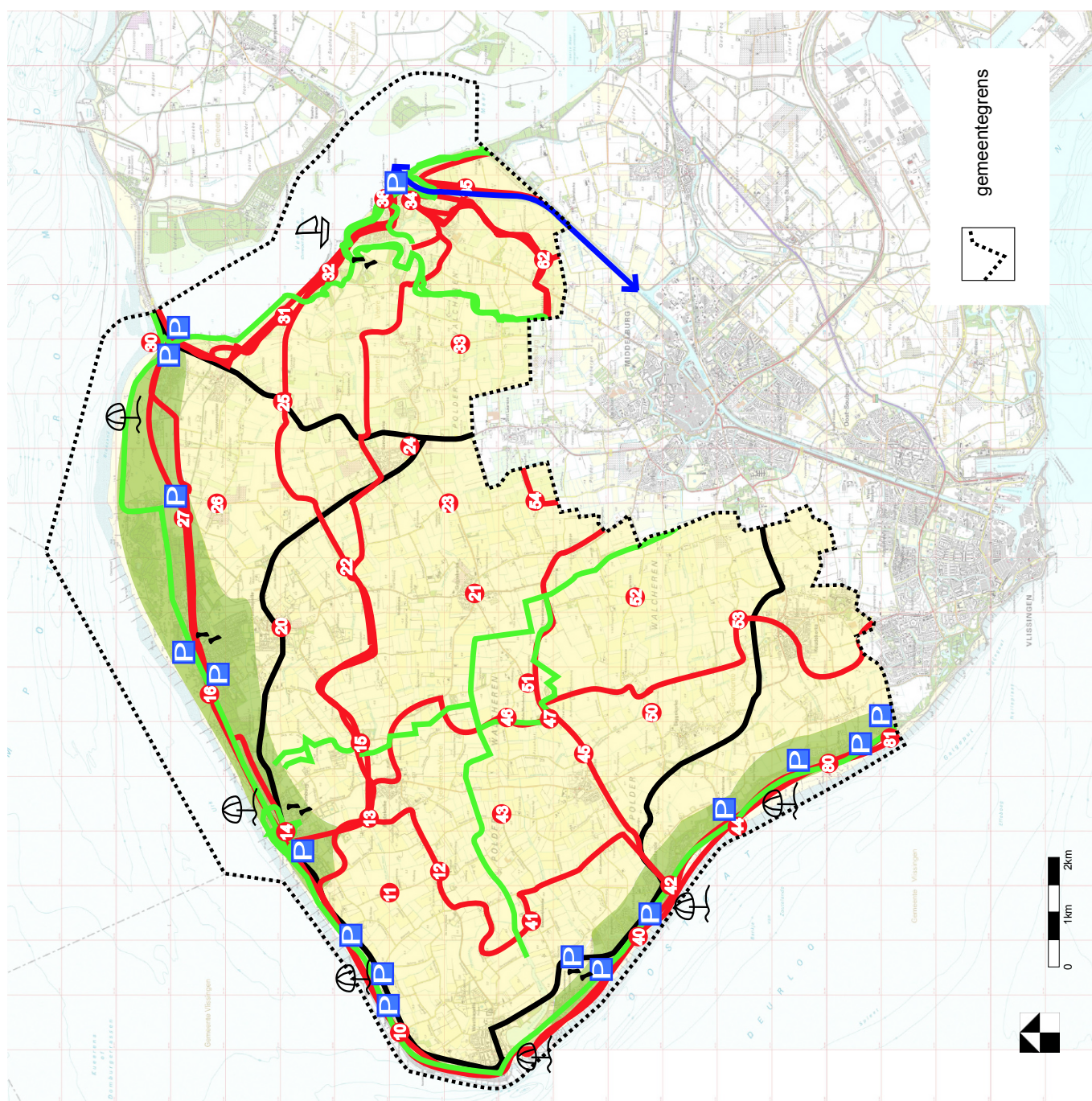
wandelroute

fietsroute

verbingswater voor
zeil- en motorboten

autoroute

parkeerplaatsen

Ruimtelijke analyse

Het gehele landschap is een samenhang van open en gesloten gebieden, die verschillen in schaal en kenmerkende patronen vertonen door de typerende geomorfologische en bodemkundige eigenschappen (duinzand-, kreekrug-, poelgronden en oude kleiplaatgronden e.d.). De kenmerken voor de ruimtelijke indeling zijn per deelgebied als volgt te omschrijven:

Kustzone

De kustzone vormt de begrenzing tussen land en zee, en heeft een open, grootschalig karakter aan de zeezijde (strand en duinen) en een halfopen, kleinschalig karakter aan de landzijde (binnenduintrand met de Mantelingen).

De Mantelingen aan de noordzijde vormen een brede zone, die wordt bepaald door een structuur van weg- en erfbeplantingen, houtsingels, lanen en bospercelen rond buitenplaatsen. Aan de westzijde zijn de hoge duinen een duidelijke begrenzing van de kustzone. Hier vormt de binnenduintrand een smalle strook van bos- en struweelbeplanting. De hoge dijk bij Westkapelle vormt een strakke begrenzing van de Kustzone.

Oudland

Bepalend voor de ruimtelijke indeling van Oudland is de afwisseling tussen de kreekruggen en poelgronden. De kreekruggen hebben een overwegend besloten karakter door de typerende Zeeuwse wegbeplantingen, erfbeplantingen en verspreide (ring)dorpen. Binnen de poelgronden is een aantal grote open ruimten te onderscheiden. Deze poelgronden vormen door de openheid en het grootschalige karakter een contrast met de beplante kreekruggen.

Veerse Meer

Het meer kent een grootschalig karakter, waarbij de oevers een afwisselend beeld van open en gesloten delen vormen. De dijken, oevers en de platen met struweelbos, maken onderdeel uit van het ruimtelijk patroon in de grote open watermassa.

Nieuwland

Een afwisselend landschap met open en gesloten delen bepaald door open agrarische gronden, opvallende boombeplanting op dijken, besloten houtsingels langs percelen en enkele boomgaarden. Het landschap vertoont een regelmatige en rationele verkaveling, die is georiënteerd op de dijken.

Kleiplaatgronden

Het gebied van de kleiplaatgronden vormt in ruimtelijk opzicht een overgang van de relatief gesloten Kustzone en het meer open Oudland. De aanwezige weg- en erfbeplanting vormen een kleinschalig patroon te midden van de gras- en akkerlanden.

Landbouw

Landbouwnota: "Landbouw en landschap in harmonie"

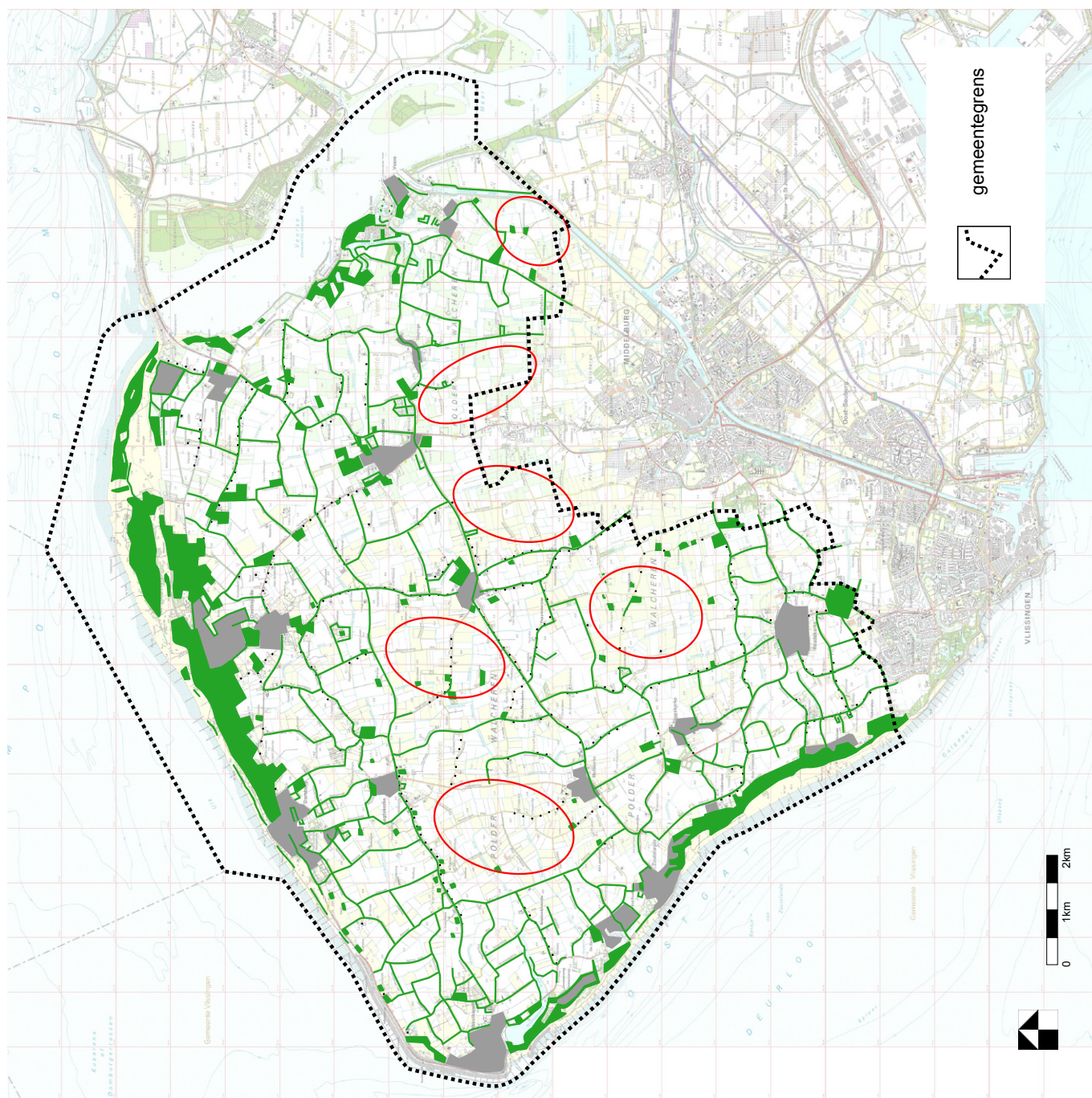
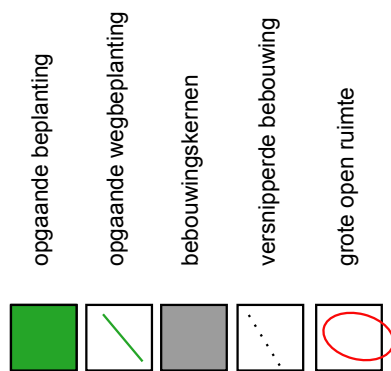
Tussen landbouw en landschap is een sterke onderlinge verbondenheid. De landbouw is de economische gebruiker en tegelijkertijd stoffeerder van het landschap.

De gemeente Veere is bezig met het opstellen van de landbouwnota "Landbouw en landschap in harmonie". Deze moet een bijdrage leveren aan de instandhouding van een rendabele landbouwsector in de gemeente. Tevens biedt de nota toekomstperspectief voor zowel de reguliere als de biologische landbouw.

De landbouw zal in de toekomst marktgericht moeten produceren. Aan schaalvergroting van de landbouw valt daarom ook hier niet te ontkomen. De bedrijven moeten grootschalig zien te worden binnen het kleinschalige landschap. Dat kleinschalige (kleine kavels, biodiversiteit in teelten, afwisseling tussen akkerbouw en weilanden) is de grote landschappelijke kracht. Het vergt inventiviteit van de agrarische ondernemer om het bedrijf te ontwikkelen binnen de gegeven landschappelijke voorwaarden.

Naast oog voor het landschap, dient het andere oog gericht te zijn op economische ontwikkeling. Het buitengebied heeft behoefte aan impulsen om economisch vitaal te blijven. Die kansen liggen er en het is aan ondernemende (samenwerkende) agrariërs om met plannen te komen.

RUIMTELIJKE INDELING

Ontwikkelingen

Zwakke schakels / Gebiedsvisie Houtenburg

In Nederland zijn acht kustgebieden bestempeld als 'zwakke schakel'. Dit houdt in dat de kustverdediging in die gebieden binnen nu en 2020 niet sterk genoeg zal zijn. Eén van die gebieden ligt tussen Westkapelle en Zoutelande. Een landinwaartse verbreding van de duinen, moet de kust versterken. Momenteel wordt gewerkt aan de gebiedsvisie Houtenburg. In deze gebiedsvisie wordt beschreven hoe bij een landinwaartse verbreding van de duinen, inhoud gegeven kan worden aan vernieuwing, verbreding en kwaliteitsverbetering van het toeristische product. De daarbij horende gebiedsinrichting wordt globaal weergegeven in een structuurschets, waarbij de belangen van verschillende functies worden meegenomen. Deze functies zijn o.a.: natuur en landschap, recreatie, landbouw, infrastructuur en wonen.

Uitbreidingen woonkernen

In de gemeente Veere is op relatief kleine schaal sprake van uitbreidingen van woonkernen. In de structuurvisies per woonkern is aangegeven waar mogelijke uitbreidingen plaats zouden moeten vinden.

N57

De rijksweg N57 wordt heringericht en zal gedeeltelijk een nieuw tracé volgen. Op die manier wil Rijkswaterstaat de verkeersveiligheid en de doorstroming van het verkeer op het traject verbeteren. Daarnaast moet de nieuwe N57 zorgen voor minder overlast van het verkeer. De weg wordt minder bochtig gemaakt en krijgt op veel plaatsen parallelle wegen en fietspaden. Verder worden op gevaarlijke kruisingen rotondes aangebracht, of worden kruisingen ongelijkvloers gemaakt door de aanleg van bruggen en viaducten.

In navolging van de (geplande) aanleg van de N57 is het Belvédèreproject "de weg op dorpse schaal" opgezet. Dit plan voorziet in ideeën voor een betere inpassing van de nieuwe en de huidige N57, zowel in het landschap als in de kernen. Maat, schaal en beleving spelen hierbij een belangrijke rol.

Visie "Veere Anno..."

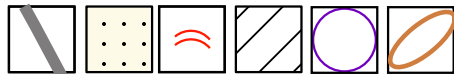
De gemeente Veere is bezig met het bepalen van het toekomstscenario voor de stad Veere. Daarmee wil de gemeente een maatschappelijk gedragen (stedenbouwkundige) ontwikkeling van de stad Veere en haar directe omgeving bereiken. De ontwikkeling moet recht doen aan de cultuurhistorische waarde van de stad en tevens voorzien in maatschappelijke behoeften op het gebied van wonen, economie en recreatie. Het scenario kijkt vooruit naar 2015.

Gebiedsvisie Rondom Veerse Meer

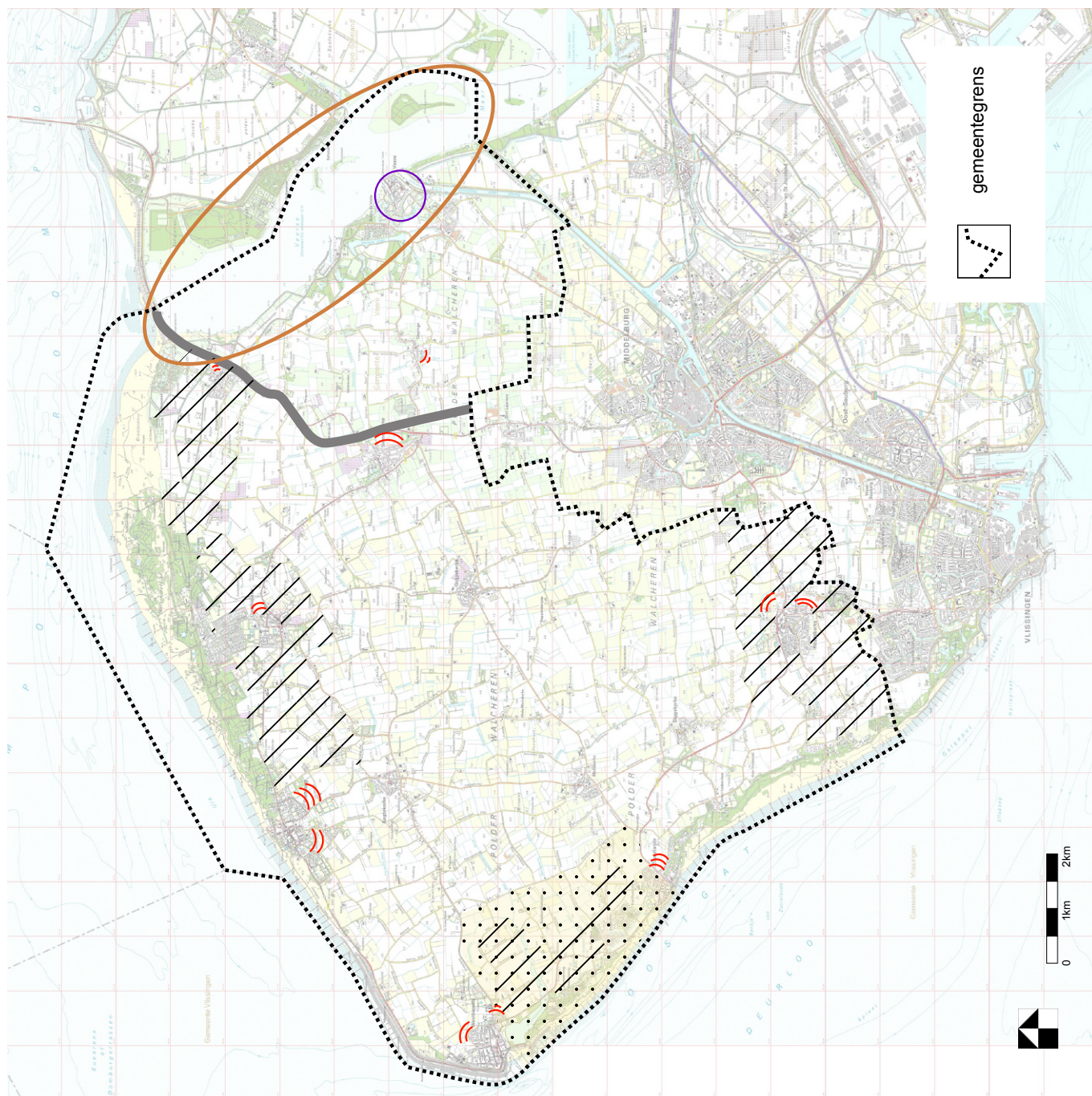
Op initiatief van de provincie Zeeland is de Stuurgroep Rondom het Veerse Meer ingesteld. Zij hebben een integrale visie op de toekomst van het Veerse meer en omgeving opgesteld, die door de provincie is vastgesteld. De visie is geschreven om de noodzakelijke kwaliteitsimpuls voor het gebied vorm te geven. De veranderingen en situering vinden plaats op het gebied van waterkwaliteit, landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden, bereikbaarheid en verkeersafwikkeling, recreatie en toerisme en landbouw. Het moet het Veerse Meer en het gebied rondom een toekomst geven.

Voor het deelgebied Veerse Dam is een afzonderlijke structuurvisie opgesteld. Kern van deze visie is het vergroten van het contrast tussen de Noordzee (ruige natuur) en het Veerse Meer (aantrekkelijk watersportgebied). Het contrast tussen de Noord-Bevelandse en Veerse kant van het Veerse Meer wordt ook vergroot. Voor de Veerse zijde wordt uitbreiding van het strandje en de steiger voorzien, plus verplaatsing van de bestaande horecabedrijven naar de Veerse Meerzijde. Voor het watersportgebied Oostwatering wordt in overleg met de ondernemers gewerkt aan de planvorming voor een kwaliteitsimpuls van het gebied.

ONTWIKKELINGEN

- Traject rijksweg N 57
- Projectgebied
"Zwakke Schakels"
- Zoekgebied woningbouw
(bron: structuurvisies kernen)
- Zoekgebied nieuwe
landgoederen
(bron: bestemmingsplan)
- Visie Veere Anno....
- Rondom Veerse Meer

BIJLAGE 2, STREEKHOUDERS

organisatie	
1	Provincie Zeeland
2	Waterschap Zeeuwse Eilanden
3	Gemeente Middelburg
4	Gemeente Vlissingen
5	ZLTO
6	Agrarische Natuurvereniging Natuurlijk Walcheren
7	Produktenvereniging 't Zeeuwse
8	Recron
9	Vekabo
10	VVV Walcheren en Noord-Beveland
11	Stichting Voetpaden Walcheren
12	Federatie van Ondernemersverenigingen in de gemeente Veere (FOV)
13	Jeugdraad p/a Stichting Welzijn Veere
14	bestuur dorpsraad Biggekerke
15	bestuur dorpsraad Koudekerke
16	bestuur dorpsraad Zoutelande
17	bestuur dorpsraad Westkapelle
18	bestuur dorpsraad Serooskerke
19	bestuur dorpsraad Vrouwenpolder
20	bestuur dorpsraad Gapinge
21	bestuur stadsraad Veere
22	bestuur stadsraad Domburg
23	bestuur dorpsraad Oostkapelle
24	bestuur dorpsraad Meliskerke
25	bestuur dorpsraad Aagtekerke
26	bestuur dorpsraad Grijpskerke
27	Stichting Landschapsbeheer Zeeland
28	Stichting Het Zeeuwse Landschap
29	Staatsbosbeheer
30	Zeeuwse Milieu Federatie
31	Stichting Tuin van Zeeland
32	Wildbeheereenheid Walcheren
33	Stichting Duinbehoud, werkgroep Midden Zeeland
34	Heemkundige Kring Walcheren
35	Stichting Bunkerbehoud
36	Bond Heemschut in Zeeland
37	Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland SCEZ
38	Boerderijstichting Zeeland

BIJLAGE 3, VERSLAG INSPRAAK

In het Coalitieprogramma 2006-2010 is aangegeven dat er een strategische visie opgesteld moet worden over de mogelijkheden die voortvloeien uit de aanwijzing van Walcheren tot Nationaal Landschap.

Een landschapsvisie is dus geen normstellend document zoals een bestemmingsplan. De visie behandelt de belangrijke elementen van het landschap en geeft aan hoe hiermee moet worden omgegaan. De visie geeft in feite een kader om ruimtelijke ontwikkelingen te sturen en in te zetten voor kwaliteitsverbetering van het landschap in het algemeen en de verbetering van kernkwaliteiten in het bijzonder.

Nadat er een tweetal bijeenkomsten zijn belegd met vertegenwoordigers van diverse organisaties, is er een concept landschapsvisie opgesteld. Dit concept "Landschapsvisie Veere, Welkom in ons landschap" heeft van 26 februari t/m 25 maart 2009 voor inspraak voor een ter inzage gelegen.

Tijdens de termijn van ter inzage legging zijn er zes schriftelijke reacties ontvangen.

Hieronder volgt een samenvatting van de ingediende reacties en een beantwoording daarop.

1.

Inspraakreactie van de heer K. Mol te Serooskerke (ontvangen 24 maart 2009) betreft het volgende:

Na WOII is door de provincie Zeeland de zgn. 2 ha-regeling gemaakt om de aanplant van bos in het toen kale landschap van Zeeland te stimuleren. In de landschapsvisie ontbreekt een overzichtskaart van deze "2 ha percelen" en ontbreekt een visie op de landschappelijke ontwikkeling van deze gebiedjes. Ze zijn gesitueerd op plekken waar grond te koop was, maar planologische sturing kwam daar niet aan te pas. Omvorming met betere landschappelijke inpassing, uitbreiding met open ruimtes, graven van vijvers, openstelling van wandelpaden zouden gestimuleerd kunnen worden door planologisch meer ruimte te verschaffen dan nu vaak het geval is. Een meer creatieve en minder defensieve visie zou stimulerend kunnen werken op de landschappelijke, recreatieve en ecologische ontwikkeling. De werkgelegenheid in de groene sector kan bovendien een steuntje in de rug wel gebruiken.

Beantwoording:

Zoals inspreker aangeeft zijn deze 2ha-percelen ontstaan op gronden die toen toevallig te koop waren. Bestemmingsplan-

matig hebben deze percelen een Woondoeleindenbestemming met subbestemming Landhuis verkregen. Er zijn geen eisen gesteld qua beplanting.

Het verder ontwikkelen van deze gebiedjes kan alleen indien deze gebiedjes zijn gelegen in de zones waar landgoederen zijn toegestaan. Een landgoed moet een minimale oppervlakte hebben van 5,5 ha. Indien bedoelde gebiedjes dus binnen deze zones zijn gelegen, kunnen deze gebiedjes uitgebreid worden tot landgoed. Het verruimen van de zones van landgoederen is beleidsmatig niet aan de orde.

2.

Inspraakreactie van de heer K. Bos te Koudekerke (ontvangen 25 maart 2009) betreft het volgende:

De landschapsvisie getuigt eigenlijk van weinig visie. Vanuit een samenraapsel van gemeenplaatsen ontstaat er een toekomstbeeld dat niet getuigt van veel ambitie. De analyse van de kernkwaliteiten zijn niet erg diepgravend. Als er staat "de opbouw van het gebied is vooral bepaald door het van oudsher dalen en stijgen van de zeespiegel" en vervolgens komt natuurlijk de menselijke interactie aan bod, dan is dat toch als voorbeeld van hoe de kwaliteiten beschreven worden en hoe ze tot stand zijn gekomen wel erg mager. Niet alleen het gebrek aan elan voor de toekomst, maar ook dat zelfs de Landschapsatlas van Walcheren niet eens genoemd is als literatuurverwijzing is verbazingwekkend. Een scherpere formulering van wat er nu precies ontbreekt aan de landschapsvisie zou inspreker kunnen geven, maar vraagt zich af of dat zin heeft gezien bovenstaande opmerkingen. Wie de Landschapsatlas heeft gelezen, weet hoe dat commentaar er uit zou zien. Inspreker is graag bereid om een mondeling exposé te geven.

Antwoord:

Er is voor een compacte visie gekozen, omdat er al een breed provinciaal kader aanwezig is, waardoor in korte stappen overgegaan kan worden in concrete gemeentelijke projecten. Hiervoor is gekozen omdat bij derden de animo om deel te nemen groter is als er concrete voorstellen/projecten worden aangedragen.

In de startnotitie die is opgesteld als basis om te komen tot een Landschapsvisie zijn de relevante stukken vermeld die minimaal als "naslagwerk" geraadpleegd moeten worden. Hierin is onder andere de Landschapsatlas voor Walcheren vermeld. De Landschapsatlas is dan ook betrokken bij het opstellen van de visie. Dit blijkt onder andere uit de gekozen uitbreidingsmogelijkheden op de kreekruggen. Dit betekent

dat aan de Literatuurlijst van de Landschapvisie de Landschap atlas van Walcheren toegevoegd moet worden.

3.

Inspraakreactie van Bewonersvereniging Prinsepark e.o. te Domburg (ontvangen 25 maart 2009) betreft het volgende:

De aandacht is specifiek gericht op de volgende punten:

a. gebied tussen Westkapelle en Domburg primair gericht op natuurontwikkeling (blz. 34);

b. tabel Kernkwaliteiten –Kustzone, in de kolom “niet wenselijk”: uitbreiding van de bebouwing in de zone Domburg-Westkapelle;

c. tabel Kernkwaliteiten –Kleiplategronden, in kolom “niet wenselijk”: toename verspreide bebouwing in het gebied tussen Westkapelle en Domburg.

Inspreker wil deze punten gaarne onderschrijven en vindt dat deze punten ongewijzigd in de definitieve versie moeten worden opgenomen.

Antwoord:

Wordt voor kennisgeving aangenomen.

Het gestelde onder a. is opgenomen in Toeristisch Beleidsplan Veere. De onder b. en c. aangegeven niet-wenselijke bebouwing is thans formeel geregeld in het bestemmingsplan Buitengebied.

Overigens is er een plan ingediend door een projectontwikkelaar voor dit gebied.

4.

Inspraakreactie van Groep de Cleene Hooge te Middelburg (ontvangen 25 maart 2009) betreft het volgende:

Eind 2008 heeft de gemeente Middelburg plannen voor de herziening van de Kwaliteitsatlas gepresenteerd. Tegen de vertaling daarvan naar de toekomstvisie voor 2030 heeft inspreker tegen enkele onderdelen grote bezwaren. Die raken mogelijk ook aan het beleid van de gemeente Veere. Walcheren is immers in vele opzichten, maar zeker landschappelijk gezien, een samenhangend geheel. Eén van die onderdelen betreft het bebouwen van het gebied de Cleene Hooge met een nieuwe uitbreidingswijk. Dat gebied ligt westelijk van de bestaande wijk De Griffioen en loopt tot aan de Domburgse Watergang die tevens gemeentegrens is. Naar de mening van inspreker wordt met realisering daarvan ernstig geweld gedaan aan het Nationaal Landschap Walcheren. De Cleene Hooge vormt naar de mening van inspreker dan ook één geheel met het aansluitende oudlandgebied in de gemeente Veere. Die samenhang en de waarden daarvan zijn bovendien recentelijk nog verder versterkt door de werken, die aan de Domburgse en Biggekerkse watergang zijn uitgevoerd. Deze watergangen met de verbrede oeverstroken vormen steeds

meer een waardevolle ecologische verbinding met ook meer en meer een fourageerfunctie. Een specifieke toegevoegde waarde die naar de mening van inspreker, ook nog explicieter in de Landschapvisie opgenomen behoort te worden.

Inspreker wil graag zien dat De Cleene Hooge als uitbreidingslocatie van Middelburg van de kaart verdwijnt.

De bijzonder waarde van het gebied zou juist versterkt kunnen worden met het instrumentarium dat het beleid voor de nationale landschappen biedt. Zo kan bijvoorbeeld de belevingswaarde vergroot worden door de landbouwschuur bij de boerderij van de familie Francke in het verlengde van de Cleene Hoogeweg, die nu beeldverstorend werkt, van een afschermdende bermbeplanting te voorzien.

Aan de Middelburgse kant zou hetzelfde moeten gebeuren ten opzichte van twee “nieuwe” woningen aan de westkant van de Laurens Stommesweg.

Het is van groot belang dat de visie van Veere en die van Middelburg en Vlissingen onderling op elkaar worden afgestemd. Alleen door afstemming en samenwerking kan de meest optimale ruimtelijke kwaliteit voor Walcheren als totaal gewaarborgd worden. Reden waarom inspreker ook het college van gedeputeerde staten hiervoor expliciet om aandacht gaat vragen.

Antwoord:

De gemeente Veere is verantwoordelijk voor het grondgebied van Veere. De verantwoordelijkheid voor De Cleene Hooge ligt bij de gemeente Middelburg. Mocht de gemeente Middelburg te zijner tijd daadwerkelijk een bestemmingsplan voor dit gebied opstellen, dan zal zoals gebruikelijk is aan de gemeente Veere de mogelijkheid geboden worden om vooroverleg te plegen. Met inachtneming van de landschapvisie zal te zijner tijd een standpunt worden ingenomen.

Wat betreft de werken aan de watergangen kan opgemerkt worden dat, zoals onder Ecologie is aangegeven, de watergangen op Walcheren kunnen dienen als natte ecologische verbindingen. Welke watergangen als ecologische verbindingzone in het Omgevingsplan Zeeland zijn aangegeven is duidelijk gemaakt op blz. 36. Daarbij dient wel als onderscheid behouden te blijven de tankgrachten(cultuurhistorie) en de overige watergangen.

De door inspreker bedoelde landbouwschuur bij de familie Francke is gebouwd overeenkomstig de daarvoor verleende vergunning. De schuur voldoet aan redelijke eisen van welstand, hetgeen inhoudt dat de schuur zowel op zichzelf als in de omgeving past. Het is derhalve niet mogelijk nu als nadere eis op te leggen dat er beplanting aangelegd moet worden. Voor de woningen aan de Laurens Stommesweg geldt dat deze binnen het grondgebied van de gemeente Middelburg zijn gelegen.

Het was in eerste instantie de bedoeling dat er voor Walcheren één landschapsvisie opgesteld zou worden. Omdat dit niet van de grond kwam, heeft de gemeente Veere voor haar grondgebied een visie opgesteld. De gemeenten Middelburg en Vlissingen en de provincie Zeeland zijn als streekhouders uitgenodigd om mee te helpen de visie op te stellen.

5.

Inspraakreactie van Vogelwerkgroep Walcheren te Westkapelle (ontvangen 25 maart 2009) betreft het volgende:

Het uitgangspunt is dat het landschap wordt gezien als leefgebied van de vogels. De landschapsvisie biedt mogelijkheden om bedreigde en karakteristieke vogels van het Walcherse landschap te behouden. Van de karakteristieke broedvogels van het strand en de duinen staan er een groot aantal op de Rode Lijst. Ook op Walcheren neemt het aantal vogels van kust en duin af of zijn al verdwenen, dit vanwege het dichtgroeien van de duinen en de vanwege de hoge recreatiedruk tijdens het broedseizoen.

De stranden, zeedijken en paalhoofden bieden in de winter rust en voedsel voor trekvogels. De schone stranden zijn voor deze soorten een kale zandbak waar geen voedsel meer te halen is. Na een zandsuppletie duurt het enkele jaren voordat het strandecosysteem zich weer heeft hersteld. Een meer ecologisch beheer van de stranden zou wenselijk zijn.

De weidegronden in het oudland zijn van groot belang voor winter en trekvogels. Voorkomen moet worden dat het areaal oudland krimpt. Het zijn niet de productiegraslanden maar de hollebolle graslanden die bezocht worden door de overwinterende vogels.

Het agrarische landschap herbergt belangrijke dichtheden karakteristieke akkervogels. Een onderzoek dat momenteel loopt moet uitwijzen wat de beste methode is om de broedvogels van het akkerland te behouden. Experimenten met speciale "braakstroken" zijn bemoedigend. Om de karakteristieke vogels van het agrarisch landschap te behouden kan de gemeente een belangrijke rol spelen, tezamen met de agrarische- en recreatiesector.

Inspreker wil graag zijn lokale kennis van het voorkomen en de verspreiding van vogelsoorten op Walcheren inzetten om toekomstige projecten tot een succes te maken. Zij wil meedenken aan projecten om de karakteristieke vogels een duurzame plek te geven in het Walcherse landschap.

Antwoord:

Bescherming van de stranden vindt plaats via de natuurwetgeving.

Voorgesteld wordt om de vogelwerkgroep als betrokken partij te vermelden bij de projecten. Daarbij kan gedacht worden aan de projecten: Erfbeplanting en landschapselementen, Beetje natuur erbij, N57, de weg als aanleiding voor verfijning van het landschap, etc.

Domburg, mei 2009.

BIJLAGE 4, PROJECTEN

Inleiding op de projecten

Deze landschapsvisie is uiteindelijk vertaald in een aantal concrete projecten. De selectie van de projecten is samen met de streekhouders gestart en een voorlopige selectie is bij deze landschapsvisie gevoegd. Deze lijst is een “levende lijst” en wordt in de loop van de tijd aangevuld en aangepast. Om het dynamische karakter van deze projectenlijst te onderstrepen is ieder project als een individueel los blad toegevoegd aan deze bijlage. Dit biedt de gelegenheid de lijst van projecten aan te passen aan de actuele stand van zaken. In totaal zijn bij oplevering van de visie de volgende tien projecten bijgevoegd:

- ☐ Informatiepunt Nationaal Landschap Walcheren
- ☐ Studie storende elementen en waardevolle zichtlijnen
- ☐ Erfbeplanting en landschapselementen, realisatie, herstel en beheer
- ☐ Veere aan je voeten, kleinschalige wandelingen
- ☐ kleintje natuur, natuur als bijproduct
- ☐ Een blik in het verleden, virtuele reconstructie van de historie van het landschap
- ☐ Buurten bij de boer
- ☐ Landfront in zicht
- ☐ Van het dorp en de rand, dorpsranden en dorpsgeen uitbreidingen
- ☐ N57, de weg als aanleiding voor verfijning van het landschap

Van ieder project wordt op de bijgevoegde projectposter kort de inhoud geschetst, eventueel samen met een kaart waarop de locatie is aan gegeven. De ingreep of actie is omschreven op hoofdlijnen en op het projectblad staat aangegeven welke partijen bij het project betrokken zijn en welke planning globaal wordt aangehouden.

Deze verzameling projecten is nadrukkelijk een eerste aanzet. Binnen de gemeente Veere spelen meerdere initiatieven en ideeën die eveneens aansluiten bij deze landschapsvisie en die een aanvulling op de bijgevoegde projecten kunnen vormen. Sommige potentiële projecten zijn op het moment van oplevering al dusdanig ver in ontwikkeling dat opname in deze visie als project enigszins “mosterd na de maaltijd” zou zijn geweest. Voorbeelden hiervan zijn de Veerse Veste, Veere Anno... en het paalhoofden project.

Andere projecten zijn bewust wel opgenomen, ook al zijn ze al in uitvoering. Hierbij gaat het meer om continue opgaven, die ook zeker in de toekomst door moeten blijven gaan. Een voorbeeld hiervan is het stimuleren van erfbeplanting. Door dit lopende project op te nemen in de projecten lijst onderstreept de gemeente Veere het belang van het doorgaande karakter van dit project.

In aanvulling op de genoemde partijen dient de Vogelwerkgroep Walcheren te worden toegevoegd aan de betrokken partijen bij de volgende projecten:

- ☐ Erfbeplanting en landschapselementen,
- ☐ Kleintje natuur
- ☐ N57 de weg als aanleiding voor verfijning van het landschap.

De projecten zijn globaal geordend naar prioriteit. De projecten die als eerste opgepakt kunnen worden staan vooraan. Met de volgorde in uitvoering dient echter vooral praktisch en flexibel te worden omgegaan. Inspelen op kansen en mogelijkheden (bijvoorbeeld subsidies, initiatieven) die zich aandienen staat voorop.

De projectbladen vormen een eerste aanzet naar het vervolg van de landschapsvisie en zijn vooral opgenomen ter inspiratie. Ze zijn dan ook nog niet volledig of definitief. Heeft u een goed idee of kunt en uw organisatie iets betekenen voor het veerse landschap maar staat u niet op de projectbladen vermeld: neem dan contact op met de gemeente Veere. Samen maken we er iets moois van.